

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

13. prosince 2007*

Obsah

Právní rámec	I - 11004
Právní úprava Společenství	I - 11004
Směrnice o ochraně ptáků	I - 11004
Směrnice o ochraně stanovišť	I - 11007
Vnitrostátní právní úprava	I - 11009
European Communities Act	I - 11009
Wildlife Act	I - 11009
Nařízení o ochraně ptáků	I - 11010
Nařízení o stanovištích	I - 11010
Postup před zahájením soudního řízení a písemná část řízení před Soudním dvorem	I - 11020
K žalobě	I - 11021
Úvodní poznámky	I - 11021
K prvnímu žalobnímu důvodu, který vychází z toho, že v rozporu s čl. 4 odst. 1 a 2 směrnice o ochraně ptáků nebyl za ZCHO označen dostatečný počet území a že území neměla dostatečnou rozlohu	I - 11022
Úvodní poznámky	I - 11022
K IBA 2000	I - 11023

* Jednací jazyk: angličtina.

K první části prvního žalobního důvodu	I - 11031
— Argumentace účastníků řízení	I - 11031
— Závěry Soudního dvora	I - 11032
A – Lokality uvedené v IBA 2000	I - 11032
1. K lokalitě Cross Lough	I - 11034
a) Argumentace účastníků řízení	I - 11034
b) Závěry Soudního dvora	I - 11035
2. Ke třem lokalitám vhodným pro ochranu chřástala polního	I - 11037
a) Argumentace účastníků řízení	I - 11037
b) Závěry Soudního dvora	I - 11038
B – K ptactvu, které má být chráněno v dalších lokalitách	I - 11040
1. K lokalitám vhodným pro ochranu ledňáčka říčního	I - 11042
2. K lokalitám vhodným pro ochranu chřástala polního	I - 11043
K druhé části prvního žalobního důvodu	I - 11046
— Argumentace účastníků řízení	I - 11046
— Závěry Soudního dvora	I - 11047
K druhému žalobnímu důvodu, který vychází z toho, že nebyl zaveden nezbytný režim právní ochrany podle čl. 4 odst. 1 a 2 směrnice o ochraně ptáků	I - 11052
Argumentace účastníků řízení	I - 11052
Závěry Soudního dvora	I - 11053

Ke třetímu žalobnímu důvodu, který vychází z toho, že ustanovení čl. 4 odst. 4 první věty směrnice o ochraně ptáků nebylo uplatněno na oblasti, které měly být označeny za ZCHO	I - 11057
Argumentace účastníků řízení	I - 11057
Závěry Soudního dvora	I - 11058
Ke čtvrtému žalobnímu důvodu, který vychází z neprovedení a neuplatnění čl. 4 odst. 4 druhé věty směrnice o ochraně ptáků	I - 11059
Argumentace účastníků řízení	I - 11059
Závěry Soudního dvora	I - 11060
K pátému žalobnímu důvodu, který vychází z nedostatečného provedení a uplatnění čl. 6 odst. 2 až 4 směrnice o ochraně stanovišť	I - 11063
Úvodní poznámky	I - 11064
K nedostatečnému provedení a uplatnění čl. 6 odst. 2 směrnice o ochraně stanovišť	I - 11064
— Argumentace účastníků řízení	I - 11064
— Závěry Soudního dvora	I - 11066
K nedostatečnému provedení čl. 6 odst. 2 směrnice o ochraně stanovišť v oblasti rekreačních aktivit	I - 11069
— Argumentace účastníků řízení	I - 11069
— Závěry Soudního dvora	I - 11070
K nedostatečnému provedení a uplatnění čl. 6 odst. 3 a 4 směrnice o ochraně stanovišť	I - 11072
— Argumentace účastníků řízení	I - 11072
— Závěry Soudního dvora	I - 11073

K šestému žalobnímu důvodu, který vychází z neprovedení článku 10 směrnice o ochraně ptáků	I - 11083
Argumentace účastníků řízení	I - 11083
Závěry Soudního dvora	I - 11084
K nákladům řízení	I - 11087

Ve věci C-418/04,

jejímž předmětem je žaloba pro nesplnění povinnosti na základě článku 226 ES, podaná dne 29. září 2004,

Komise Evropských společenství, zastoupená B. Dohertym a M. van Beekem, jako zmocněnci, s adresou pro účely doručování v Lucembursku,

žalobkyně,

proti

Irsku, zastoupenému D. O'Haganem, jako zmocněncem, ve spolupráci s E. Cogan, barrister, a G. Hoganem, SC,

žalovanému,

podporovanému:

Řeckou republikou, zastoupenou E. Skandalou, jako zmocněnkyní, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

a

Španělským královstvím, zastoupeným N. Díaz Abad, jako zmocněnkyní, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

vedlejšími účastníky řízení,

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení C. W. A. Timmermans, předseda senátu, L. Bay Larsen, R. Schintgen, R. Silva de Lapuerta a P. Kūris (zpravodaj), soudci,

generální advokátka: J. Kokott,

vedoucí soudní kanceláře: L. Hewlett, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 6. července 2006,

po vyslechnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 14. září 2006,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Svou žalobou se Komise Evropských společenství domáhá, aby Soudní dvůr určil, že Irsko tím, že:
 - neoznačilo od roku 1981 v rozporu s čl. 4 odst. 1 a 2 směrnice Rady 79/409/EHS ze dne 2. dubna 1979 o ochraně volně žijících ptáků (Úř. věst. L 103, s. 1; Zvl. vyd. 15/01, s. 98), ve znění směrnice Komise 97/49/ES ze dne 29. července 1997 (Úř. věst. L 223, s. 9; Zvl. vyd. 15/03, s. 344, dále jen „směrnice o ochraně ptáků“), všechna území nejvhodnější, co do počtu a rozlohy, pro druhy uvedené v příloze I této směrnice (dále jen „příloha I“), jakož i pro pravidelně se vyskytující stěhovavé druhy,
 - nezavedlo od roku 1981 v rozporu s čl. 4 odst. 1 a 2 směrnice o ochraně ptáků nezbytný režim právní ochrany těchto území;
 - nezajistilo od roku 1981 použití ustanovení čl. 4 odst. 4 první věty směrnice o ochraně ptáků na oblasti vyžadující označení za zvláště chráněné oblasti (dále jen „ZCHO“) na základě uvedené směrnice;

- úplně a řádně neprovedlo a neuplatnilo podmínky druhé věty čl. 4 odst. 4 směrnice o ochraně ptáků;

- pokud jde o ZCHO označené na základě směrnice o ochraně ptáků, nepřijalo veškerá opatření nezbytná k dosažení souladu s ustanoveními čl. 6 odst. 2 až 4 směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (Úř. věst. L 206, s. 7; Zvl. vyd. 15/02, s. 102, dále jen „směrnice o ochraně stanovišť“), a pokud jde o rekreační využití veškerých lokalit, na něž by se měl vztahovat čl. 6 odst. 2 uvedené směrnice, nepřijalo veškerá opatření nezbytná k dosažení souladu s ustanoveními uvedeného čl. 6 odst. 2, a

- nepřijalo veškerá opatření nezbytná k dosažení souladu s ustanoveními článku 10 směrnice o ochraně ptáků,

nesplnilo povinnosti, které pro něj vyplývají ze zmíněných článků uvedených směrnic.

- 2 Usnesením předsedy Soudního dvora ze dne 17. března 2005 bylo Řecké republice a Španělskému království povoleno vedlejší účastenství na podporu návrhových žádání Irska, které navrhuje, aby Soudní dvůr žalobu zamítl či případně omezil působnost vydaného rozsudku na specifické otázky, u nichž má za to, že Irsko nesplnilo povinnosti, které pro něj vyplývají z dotčených směrnic.

Právní rámec

Právní úprava Společenství

Směrnice o ochraně ptáků

- 3 Bod 9 odůvodnění směrnice o ochraně ptáků uvádí, že „zachování, udržování nebo obnova dostatečné rozmanitosti a rozlohy stanovišť jsou pro ochranu všech druhů ptáků nezbytné; že některé druhy ptáků by měly být předmětem zvláštních opatření chránících jejich stanoviště, aby v rámci jejich areálů rozšíření bylo zajištěno jejich přežití a rozmnožování; že taková opatření také musí brát v úvahu stěhovavé druhy a musí být koordinována s ohledem na vytvoření komplexního celku“.

- 4 Článek 4 směrnice o ochraně ptáků zní:

„1. Druhy uvedené v příloze I musí být předmětem zvláštních opatření týkajících se ochrany jejich stanovišť s cílem zajistit přežití těchto druhů a rozmnožování v jejich areálu rozšíření.

V této souvislosti musí být brány v úvahu:

- a) druhy ohrožené vyhubením;

- b) druhy citlivé vůči specifickým změnám na jejich stanovišti;
- c) druhy pokládáné za vzácné s ohledem na málo početné populace nebo prostorově omezené místní rozšíření;
- d) ostatní druhy vyžadující zvláštní pozornost z důvodů specifického charakteru jejich stanoviště.

Trendy a kolísání početnosti populací musí být zohledněny jako podklady pro hodnocení.

Členské státy především označí území nejvhodnější z hlediska počtu [...] a rozlohy jako zvláště chráněné oblasti určené pro ochranu těchto druhů, přičemž vezmou v úvahu jejich požadavky na ochranu na pevnině a na moři v zeměpisné oblasti, na niž se tato směrnice vztahuje.

2. Členské státy přijmou obdobná opatření pro pravidelně se vyskytující stěhovavé druhy, které nejsou uvedeny v příloze I, přičemž vezmou v úvahu potřebu jejich ochrany na moři a na pevnině v zeměpisné oblasti, na niž se tato směrnice vztahuje, pokud jde o zimoviště, místa zastávek na jejich tahových cestách, místa, kde se tažné druhy rozmnožují a pelichají. V této souvislosti věnují členské státy zvláštní pozornost ochraně mokřadů, a zejména mokřadů mezinárodního významu.

[...]

4. S ohledem na ochranu oblastí uvedených v odstavcích 1 a 2 přijmou členské státy vhodná opatření pro předcházení znečišťování nebo poškozování stanovišť nebo jakýchkoli rušivých zásahů, které negativně ovlivňují ptáky, pokud by mohly být významné z hlediska cílů tohoto článku. Členské státy musí rovněž usilovat o předcházení znečišťování nebo poškozování stanovišť mimo tyto chráněné oblasti.“

5 Článek 10 směrnice o ochraně ptáků zní:

„1. Členské státy podpoří výzkum a jakékoli činnosti nezbytné pro ochranu [a] využívání populací všech druhů ptáků uvedených v článku 1 a pro péči o ně.

2. Zvláštní pozornost musí být věnována výzkumu a činnostem zaměřeným na jednotlivé body přílohy V. Členské státy zašlou Komisi veškeré informace nezbytné pro přijetí odpovídajících opatření ke koordinaci výzkumu a dalších činností uvedených v tomto článku.“

6 Předmětem výzkumů a prací jsou následující položky vyjmenované v příloze V směrnice o ochraně ptáků:

„a) vnitrostátní seznamy druhů ohrožených vyhynutím nebo zvláště ohrožených druhů s ohledem na jejich zeměpisné rozšíření;

- b) seznam a ekologický popis oblastí obzvláště významných pro stěhovavé druhy na tažných trasách, zimovištích a hnízdištích;
- c) seznam údajů o populačních stavech stěhovavých druhů na základě kroužkování;
- d) posuzování vlivu metod odebrání z volné přírody na populační stavy;
- e) vývoj a zdokonalování metod předcházení škod způsobených ptáky;
- f) stanovení role určitých druhů jako ukazatelů znečištění;
- g) studium nepříznivých účinků chemického znečištění na populační stavy druhů ptáků.“

Směrnice o ochraně stanovišť

7 Článek 6 směrnice o ochraně stanovišť zní:

„[...]

2. Členské státy přijmou vhodná opatření, aby v oblastech zvláštní ochrany vyloučily poškozování přírodních stanovišť a stanovišť druhů, [jakož i] vyrušování druhů, pro něž jsou tato území určena, pokud by takové vyrušování mohlo být významné ve vztahu k cílům této směrnice.

3. Jakýkoli plán nebo projekt, který s určitou lokalitou přímo nesouvisí nebo není pro péči o ni nezbytný, avšak bude mít pravděpodobně na tuto lokalitu významný vliv, a to buď samostatně, nebo v kombinaci s jinými plány nebo projekty, podléhá odpovídajícímu posouzení jeho [svých] důsledků pro lokalitu z hlediska cílů její ochrany. S přihlédnutím k výsledkům uvedeného hodnocení důsledků pro lokalitu a s výhradou odstavce 4 schválí příslušné orgány příslušného státu tento plán nebo projekt teprve poté, co se ujistí, že nebude mít nepříznivý účinek na celistvost příslušné lokality, a co si v případě potřeby opatří stanovisko široké veřejnosti.

4. Pokud navzdory negativnímu výsledku posouzení důsledků pro lokalitu musí být určitý plán nebo projekt z naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu, včetně důvodů sociálního a ekonomického charakteru, přesto uskutečněn a není-li k dispozici žádná alternativní řešení, zajistí členský stát veškerá kompenzační opatření nezbytná pro zajištění ochrany celkové soudržnosti sítě NATURA 2000. O přijatých kompenzačních opatřeních uvedomí Komisi.

Jestliže se na dotyčné lokalitě vyskytují prioritní typy přírodních stanovišť a/nebo prioritní druhy, pak mohou být uplatněny pouze důvody související s ochranou lidského zdraví a veřejné bezpečnosti [nebo] s nesporně příznivými důsledky mimořádného významu pro životní prostředí nebo jiné naléhavé důvody převažujícího veřejného zájmu podle stanoviska Komise.“

Vnitrostátní právní úprava

European Communities Act

- 8 Zákona o Evropských společenstvích (European Communities Act) z roku 1972 (dále jen „European Communities Act“) zmocňuje ministry k vydávání právních předpisů nezávisle na národním parlamentu, vyžadují-li to závazky vyplývající z práva Společenství.

Wildlife Act

- 9 Článek 11 odst. 1 a 3 zákona z roku 1976 o volně žijících živočiších a planě rostoucích rostlinách (Wildlife Act 1976), ve znění novely [Wildlife (Amendment) Act] z roku 2000 (dále jen „Wildlife Act“), stanoví:

„1. Úkolem ministra je zaručit ochranu divoké přírody a prosazovat zachování biologické rozmanitosti.

[...]

3. Ministr může přímo nebo ve spojení s třetí osobou nebo jejím prostřednictvím:

- a) provést výzkum, který považuje za vhodný pro výkon svých úkolů vyplývajících z tohoto zákona, či zadat jeho provedení,

[...]“

- 10 Články 15 až 17 Wildlife Act svěřují příslušnému ministrovi pravomoc zřizovat vyhláškami přírodní rezervace na pozemcích ve veřejném vlastnictví. Podle tohoto zákona má ministr rovněž pravomoc uznat přírodní rezervace nacházející se na jiných pozemcích a označit území jako útočiště pro živočichy.

Nařízení o ochraně ptáků

- 11 Nařízení o ochraně volně žijících ptáků týkající se Evropských společenství [European Communities (Conservation of Wild Birds) Regulations] z roku 1985 [dále jen „nařízení o ochraně ptáků“] zakazuje ukládání potravin, odpadů a škodlivých látek v příslušných ZCHO.

Nařízení o stanovištích

- 12 Preambule nařízení o přírodních stanovištích týkajícího se Evropských společenství [European Communities (Natural Habitats) Regulations] z roku 1997, ve znění novely [Wildlife (Amendment) Act] z roku 2000 (dále jen „nařízení o stanovištích“) uvádí, že toto nařízení bylo přijato za účelem provedení směrnice o ochraně stanovišť do vnitrostátního práva.
- 13 Článek 2 nařízení o stanovištích definuje evropskou lokalitu jako: a) lokalitu oznámenou pro účely článku 4 [...] tohoto nařízení; b) lokalitu uznanou Komisí za lokalitu významnou pro Společenství pro účely čl. 4 odst. 2 směrnice o ochraně stanovišť postupem upraveným v článku 21 této směrnice; c) zvláštní chráněné území a d) území označená na základě čl. 4 odst. 1 a 2 směrnice o ochraně ptáků.

14 Článek 4 tohoto nařízení stanoví:

„1. Ministr předá jedno vyhotovení seznamu navrhovaných evropských lokalit nebo seznam upravený v souladu s čl. 3 odst. 3 ministroví životního prostředí, ministroví zemědělství, výživy a lesů, ministroví pro námořní záležitosti, ministroví dopravy, energetiky a spojů, Commissioners of Public Works in Ireland (Irský úřad pro veřejné práce), Environmental Protection Agency (Agentura pro ochranu životního prostředí) a všem orgánům příslušným v oblasti plánování, v jejichž oblasti působnosti se nachází pozemek uvedený v seznamu nebo jeho část, a v případě potřeby si vyžádá stanovisko všech těchto orgánů nebo některých z nich.

2. a) Ministr oznámením uvědomí každého vlastníka či držitele pozemku, který patří mezi pozemky vyjmenované v seznamu navrhovaných evropských lokalit, a každého držitele platného povolení k průzkumu nebo povolení k těžebnímu průzkumu, vydaného na základě úředního aktu týkajícího se uvedeného pozemku, o návrhu zařadit tento pozemek na takovýto seznam a předá tento seznam Komisi v souladu s ustanoveními směrnice o ochraně stanovišť.

b) Není-li možné obvyklými prostředky zjistit adresu osoby, na niž se vztahuje ustanovení písm. a) tohoto odstavce, musí být oznámení a mapy dotčených lokalit vystaveny na dobře viditelném místě:

i) na jedné nebo více služebnách Garda Síochána, v kancelářích místních orgánů, místních kancelářích ministerstva sociálních věcí, místních kancelářích ministerstva zemědělství, výživy a lesů a v kancelářích Teagasc nacházejících se v dotčené lokalitě nebo s ní sousedících, nebo

- ii) [nenachází-li] se v místě žádná z těchto kanceláří nebo služeben, na služebně nebo v kanceláři nacházející se v blízkosti nebo v co nejbližším okolí takové lokality, a

alespoň na jedné rozhlasové stanici řádně vysílající v oblasti, kde se lokalita nachází, bude vysíláno upozornění a bude uveřejněno alespoň v jedněch novinách distribuovaných v této oblasti, přičemž každé z těchto upozornění bude vyzývat jakoukoliv osobu dotčenou seznamem navrhovaných evropských lokalit k tomu, aby se spojila s ministerstvem umění, kultury a s Gaeltacht.

[...]

3. Seznam navrhovaných evropských lokalit zasláný ministrem podle odstavce 1 a oznámení vydané ministrem podle odstavce 2 musí u každé lokality:

- a) být doprovázeno vojenskou mapou s vhodným měřítkem vzhledem k okolnostem, na které bude vyznačena lokalita pro účely identifikace území, v němž se nachází lokalita, na niž se vztahuje oznámení, a její hranice.
- b) uvést zásahy nebo činnosti, u nichž má ministr za to, že by mohly zhoršit, poškodit, zničit nebo narušit celistvost lokality;

- c) uvést typ nebo typy stanovišť, které se v lokalitě vyskytují, nebo druhy, které se v lokalitě vyskytují, a kvůli kterým bylo navrženo, aby lokalita byla uznána za lokalitu významnou pro Společenství;

- d) uvést možnosti opravných prostředků, které mají osoby k dispozici.

[...]"

15 Článek 5 uvedeného nařízení dává každému adresátovi oznámení podle čl. 4 odst. 2 téhož nařízení právo vznést námitky proti zápisu lokality na seznam navrhovaných evropských lokalit a vymezuje postup, kterým se o těchto námitkách rozhoduje.

16 Článek 7 nařízení o stanovištích stanoví, že ministr může jmenovat „pověřené úředníky“, kteří mohou vstupovat na pozemky a provádět na nich inspekce.

17 Článek 9 tohoto nařízení stanoví:

„1. Ministr nejpozději do šesti let od schválení lokality Komisí podle postupu upraveného v čl. 4 odst. 2 směrnice o ochraně stanovišť označí tuto oblast za zvláštní oblast ochrany a zveřejní nebo nechá zveřejnit v *Iris Oifigiúil* opis každého takového označení.

[...]"

18 Článek 13 uvedeného nařízení zní:

„1. Ministr přijme pro zvláštní oblasti označené podle článku 9 ochranná opatření, která uzná za vhodná, a zejména, je-li to nezbytné, vytvoří plány pro jejich správu, a to buď zvlášť pro příslušné lokality, nebo začleněné do vhodných plánů.

2. Ministr přijme správní nebo smluvní opatření, která odpovídají ekologickým nárokům typů přírodních stanovišť uvedených v příloze I směrnice o ochraně stanovišť a druhů uvedených v příloze II této směrnice vyskytujících se v těchto lokalitách.

3. Ministr učiní vhodné kroky k tomu, aby bylo ve zvláště chráněných oblastech označených podle článku 9 předcházeno poškozování přírodních stanovišť a stanovišť druhů, pro které byly oblasti vymezeny, jestliže by takovéto rušivé zásahy mohly mít významný dopad z hlediska cílů směrnice o ochraně stanovišť.“

19 Podle článku 14 nařízení o stanovištích:

„1. Na pozemku nacházejícím se ve zvláštní oblasti ochrany nebo v lokalitě zařazené na seznam podle hlavy I této části je zakázáno vykonávat, zadat vykonávání nebo pokračovat ve vykonávání zásahů nebo činností uvedených v oznámení vydaném podle čl. 4 odst. 2, ledaže jsou tyto zásahy nebo činnosti vykonávány, jejich

vykonávání zadáno nebo povoleno nebo je v jejich vykonávání pokračováno majitelem, držitelem nebo uživatelem pozemku a:

- a) některý z nich ministra písemně uvědomil o návrhu provést zásah nebo vykonávat činnosti, přičemž upřesnil jejich povahu a pozemek, na kterém mají být provedeny a

- b) je splněna jedna z podmínek uvedených v odstavci 2.

2. Podmínky podle odstavce 1:

- a) zásah nebo činnost jsou vykonávány s písemným souhlasem ministra nebo

- b) zásah nebo činnost jsou vykonávány v souladu s dohodou o správě upravenou v článku 12.

3. Osoba, která bez přiměřeného liberačního důvodu poruší ustanovení odstavce 1, se dopouští trestného činu.

4. Ustanovení tohoto článku se nepoužijí na zásahy a činnosti uvedené v čl. 15 odst. 2.“

- 20 Článek 15 tohoto nařízení ve svém odstavci 1 stanoví, že je-li irským orgánům podána žádost o povolení podle článku 14 téhož nařízení a může-li mít zamýšlená činnost na lokalitu významný dopad, irské orgány posoudí dopady na lokalitu z hlediska cílů ochrany stanovených pro tuto lokalitu. Tento článek 15 dále ve svém odstavci 2 stanoví, že pokud zamýšlená činnost již byla povolena na základě jiné právní úpravy, příslušný ministr, v jehož pravomoci bylo povolení vydáno, posoudí navrhovanou činnost a případně předmětné povolení změni či zruší.
- 21 Článek 16 uvedeného nařízení stanoví, že vyjde-li na základě posuzování podle článku 15 najevo, že zamýšlená činnost by měla na lokalitu škodlivý vliv, nesmí být povolena. Existuje však výjimka vztahující se na „naléhavé důvody převažujícího veřejného zájmu“.
- 22 Článek 17 nařízení o stanovištích stanoví:

„1. Má-li ministr za to, že v:

- a) lokalitě zařazené na seznam podle kapitoly I této části nebo
- b) lokalitě, o níž byla zahájena konzultace podle článku 5 směrnice o ochraně stanovišť, nebo
- c) evropské lokalitě,

jsou či mohly by být vykonávány zásahy nebo činnosti, které přímo nesouvisají se správou těchto lokalit ani pro ni nejsou nezbytné, ale budou mít na lokalitu pravděpodobně významný vliv, a to buď samostatně, nebo ve spojení s jinými zásahy nebo činnostmi, zajistí vhodné posouzení vlivů na lokalitu z hlediska cílů její ochrany.

2. Za odpovídající posouzení se pro účely tohoto článku považuje posouzení vlivů na životní prostředí.

3. Má-li ministr s ohledem na závěry posouzení provedeného podle odstavce 1 za to, že zásah nebo činnost budou mít nepříznivý vliv na celistvost dotčené lokality, podá návrh na zahájení řízení u příslušného soudu s cílem zabránit v pokračování zásahu nebo činnosti.

4. Předmětem návrhu podaného podle tohoto článku u příslušného soudu je nařízení předběžného opatření, přičemž soud, kterému byla věc předložena k rozhodnutí, může (případně) vydat mezitímní rozhodnutí nebo nařídit předběžné opatření, uzná-li to za vhodné s ohledem na čl. 6 odst. 4 směrnice o ochraně stanovišť, jakož i na obecný požadavek chránit celistvost dotčené lokality a zajistit celkovou soudržnost sítě Natura 2000.

5. Pro účely tohoto článku se „příslušným soudem“ rozumí buď Judge of the Circuit Court, v jehož obvodu se nachází dotčené pozemky nebo jejich část, nebo High Court.“

23 Článek 18 tohoto nařízení zní:

„1. Je-li vykonán či plánován zásah nebo vykonávána či plánována činnost na pozemku, který není:

- a) lokalitou zařazenou na seznam podle kapitoly I této části nebo
- b) lokalitou, o níž byla zahájena konzultace podle článku 5 směrnice o ochraně stanovišť, nebo
- c) evropskou lokalitou,

a jedná-li se o zásah nebo činnost, které mohou mít nepříznivý vliv na celistvost dotčené lokality, a to buď samostatně, nebo ve spojení s jinými zásahy nebo činnostmi, zajistí ministr vhodné posouzení vlivů na lokalitu z hlediska cílů její ochrany.

2. Ustanovení čl. 17 odst. 2 až 5 se použijí s přihlédnutím k závěrům posouzení provedeného podle odstavce 1.“

24 Článek 34 uvedeného nařízení zní:

„Ustanovení článků 4, 5, 7, 13, 14, 15 a 16 se podle potřeby použijí obdobně na oblasti označené podle čl. 4 odst. 1 a 2 směrnice o ochraně ptáků.“

25 Článek 35 téhož nařízení zní:

„Ministr:

- a) podporuje vzdělávání a celkovou informovanost o potřebě chránit druhy planých rostlin a volně žijících živočichů a zachovat jejich stanoviště a přirozená stanoviště;
- b) podporuje výzkum a vědeckou práci za účelem splnění požadavků článku 11 směrnice o ochraně stanovišť, přičemž věnuje zvláštní pozornost vědecké práci nezbytné pro uplatnění článků 4 a 10 uvedené směrnice;
- c) případně poskytuje informace jiným členským státům a Komisi pro účely řádné koordinace výzkumu prováděného na vnitrostátní úrovni a na úrovni Společenství.“

Postup před zahájením soudního řízení a písemná část řízení před Soudním dvorem

- 26 Poté, co jí byly předloženy stížnosti, Komise proti Irsku zahájila dvě řízení týkající se nesplnění povinnosti a zaslala mu v období mezi 11. listopadem 1998 a 18. dubnem 2002 čtyři výzvy dopisem týkající se jednak neúplného provedení a nesprávného použití směrnice o ochraně ptáků a směrnice o ochraně stanovišť, a jednak konkrétních porušení týkajících se poškozování stanovišť rekreačními činnostmi.
- 27 Jelikož Komise nepovažovala vysvětlení uvedená v odpovědi irských orgánů za dostatečná, zaslala Irsku, po bilaterálních schůzkách mezi Irskem a Komisí, dne 24. října 2001 odůvodněné stanovisko a dne 11. července 2003 doplňující odůvodněné stanovisko a odůvodněné stanovisko k rekreačním činnostem.
- 28 Vzhledem k tomu, že Komise měla za to, že ne všechny argumenty uvedené v odpovědích Irsku na odůvodněná stanoviska jsou přesvědčivé, a že tedy Irsko i nadále neplní některé povinnosti vyplývající ze směrnice o ochraně ptáků a směrnice o ochraně stanovišť, rozhodla se podat tuto žalobou.
- 29 S ohledem na příbuznost věcí se Komise rozhodla spojit tato dvě porušení do jediného řízení před Soudním dvorem.

K žalobě

- 30 Na podporu své žaloby Komise uplatňuje šest žalobních důvodů týkajících se neplnění ze strany Irska některých povinností, které pro ně vyplývají z čl. 4 odst. 1, 2 a 4 a článku 10 směrnice o ochraně ptáků, jakož i čl. 6 odst. 2 až 4 směrnice o ochraně stanovišť.

Úvodní poznámky

- 31 Článek 18 odst. 1 směrnice o ochraně ptáků stanoví, že členské státy musí dosáhnout souladu s touto směrnicí do dvou let ode dne jejího oznámení. Lhůta pro provedení směrnice o ochraně ptáků, pokud jde o tento členský stát, tedy uplynula dne 6. dubna 1981.
- 32 Článek 23 odst. 1 směrnice o ochraně stanovišť stanoví, že členské státy musí dosáhnout souladu s touto směrnicí do dvou let ode dne jejího oznámení. Lhůta pro provedení směrnice o ochraně stanovišť, pokud jde o tento členský stát, tedy uplynula dne 10. června 1994.
- 33 V projednávané věci není sporu, že za den, ke kterému uplynula lhůta stanovená v odůvodněných stanoviscích, musí být považováno 11. září 2003.

K prvnímu žalobnímu důvodu, který vychází z toho, že v rozporu s čl. 4 odst. 1 a 2 směrnice o ochraně ptáků nebyl za ZCHO označen dostatečný počet území a že území neměla dostatečnou rozlohu

- 34 Komise poukazuje na to, že Irsko od roku 1981 v rozporu s čl. 4 odst. 1 a 2 směrnice o ochraně ptáků neoznačilo území nejvhodnější, co do jejich počtu a rozlohy, pro druhy uvedené v příloze I uvedené směrnice, jakož i pro pravidelně se vyskytující stěhovavé druhy, které v této příloze nejsou uvedeny. První žalobní důvod má dva aspekty. Komise tvrdí, že zaprvé některé lokality nebyly označeny vůbec a zadruhé některé lokality byly označeny neúplně.
- 35 Irsko vytýkané nesplnění povinnosti zpochybňuje. Tvrdí, že když informuje Komisi o svých záměrech ohledně označení ZCHO, činí tak v rámci spolupráce a konzultace mezi členskými státy, jak stanoví směrnice o ochraně ptáků a směrnice o ochraně stanovišť. Dále, když informuje Komisi, že jsou prováděny výzkumy, nelze z toho vyvozovat, že současná síť ZCHO je nedostatečná a že Irsko nesplnilo své povinnosti vyplývající ze směrnice o ochraně ptáků.

Úvodní poznámky

- 36 Úvodem je třeba připomenout, že zaprvé podle ustálené judikatury Soudního dvora čl. 4 odst. 1 a 2 směrnice o ochraně ptáků ukládá členským státům povinnost označit za ZCHO území, která splňují ornitologická kritéria vymezená těmito ustanoveními (rozsudek ze dne 20. března 2003, Komise v. Itálie, C-378/01, Recueil, s. I-2857, bod 14 a tam citovaná judikatura).

- 37 Zadruhé, členské státy mají povinnost označit za ZCHO všechny oblasti, které se při použití ornitologických kritérií jeví jako nejvhodnější z hlediska ochrany dotčených druhů (viz zejména rozsudek ze dne 19. května 1998, Komise v. Nizozemsko, C-3/96, Recueil, s. I-3031, bod 62).
- 38 Zatřetí, povinnost uložená členskými státy označit lokality za ZCHO nemůže být zpochybněna přijetím jiných zvláštních ochranných opatření (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Komise v. Nizozemsko, bod 55).
- 39 Konečně začtvrté, i když platí, že členské státy disponují určitým prostorem pro uvážení, pokud jde o výběr ZCHO, označení těchto oblastí se přesto řídí výlučně ornitologickými kritérii vymezenými ve směrnici o ochraně ptáků (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 2. srpna 1993, Komise v. Španělsko, C-355/90, Recueil, s. I-4221, bod 26). Hospodářské požadavky uvedené v článku 2 této směrnice tedy nelze při výběru a vymezení ZCHO zohlednit (výše uvedený rozsudek Komise v. Nizozemsko, bod 59 a citovaná judikatura).

K IBA 2000

- 40 Komise opírá svůj žalobní důvod zejména o odkaz na výše uvedený rozsudek Komise v. Nizozemsko, ve kterém Soudní dvůr přihlédl k *Inventory of Important Bird Areas in the European Community* (Seznam významných ptačích území v Evropském společenství) zveřejněnému v roce 1989 (dále jen „IBA 89“), přičemž měl za to, že i když tento seznam není pro dotčené členské státy právně závazný, může Soudnímu dvoru vzhledem ke své vědecké hodnotě posloužit v konkrétním případě jako reference pro posuzování toho, do jaké míry členský stát splnil svoji povinnost označit ZCHO. Podle Komise je v projednávané věci zkoumán podobný seznam.

- 41 Irsko se s Komisí rozchází v chápání některých aspektů *Review of Ireland's Important Bird Areas* (Přehled významných ptačích území v Irsku) sestaveného v rámci evropského průzkumu v roce 1999 a zveřejněného v roce 2000 (dále jen „IBA 2000“). Podle něj existence samotného seznamu ani tento nesouhlas nejsou důkazem toho, že Irsko nesplnilo své povinnosti vyplývající ze směrnice o ochraně ptáků.
- 42 Řecká republika i Španělské království uplatňují, že v IBA 2000 jsou mezery, a že tedy není namístě přikládat mu stejnou váhu jako IBA 89.
- 43 Řecká a španělská vláda se totiž domnívají, že IBA 2000 se od IBA 89 liší v několika ohledech. IBA 2000 podle nich obsahuje vědecké údaje, které sice mohou být referencí osvědčující existenci druhů na jednotlivých územích, které však mají pouze informativní a obecnou povahu, pokud jde o velikost populace jednotlivých druhů a vymezení, a tedy rozlohu území, která musí být označena za ZCHO. Naopak, IBA 2000 neobsahuje vědecké údaje, které by umožňovaly s jistotou vymezit oblasti významné pro ochranu ptactva, zahrnuje nepřiměřeně rozsáhlé plochy s pouze omezeným ornitologickým významem a seznam těchto oblastí musí být aktualizován v souladu s novějšími vědeckými analýzami. Proto obsah předmětného seznamu nemůže být v současné podobě využit k učinění jasných závěrů o populacích a přesných hranicích ZCHO.
- 44 Řecká republika a Španělské království z toho vyvozují, že IBA 2000 není ani dostatečným, ani jediným podkladem pro odůvodnění závěru, že Irsko nesplnilo povinnosti, jak mu vytýká Komise.

- 45 Vzhledem k tomu, že opodstatněnost prvního žalobního důvodu závisí z velké části na tom, zda rozpor mezi IBA 2000 a ZCHO skutečně označenými Irskem dokazuje, že tento členský stát nesplnil dostatečně svoji povinnost označit lokality za ZCHO, je třeba přezkoumat, zda IBA 2000 má srovnatelnou vědeckou hodnotu s IBA 89, a zda tedy může posloužit jako reference umožňující posoudit tvrzené nesplnění povinnosti.
- 46 K tomu je třeba připomenout, že článek 4 směrnice o ochraně ptáků upravuje specificky zaměřený a zesílený režim jak pro druhy uvedené v příloze I, tak pro stěhovavé druhy, který je odůvodněn tím, že v prvním případě se jedná o nejhroženější druhy a ve druhém případě o druhy představující společné dědictví Společenství (rozsudek ze dne 13. července 2006, Komise v. Portugalsko, C-191/05, Sb. rozh. s. I-6853, bod 9 a citovaná judikatura). Z devátého bodu odůvodnění této směrnice ostatně vyplývá, že pro ochranu všech druhů ptáků je nezbytné zachovat, udržovat či obnovit dostatečnou rozmanitost a rozlohu stanovišť. Členské státy tedy mají povinnost přijmout opatření nezbytná k ochraně uvedených druhů (rozsudek ze dne 28. června 2007, Komise v. Španělsko, C-235/04, Sb. rozh. s. I-5415, bod 23).
- 47 Pro účely označení nejvhodnějších území za ZCHO je proto nutné aktualizovat vědecké údaje, aby tak bylo určeno, jaká je situace nejhroženějších druhů, jakož i druhů představujících společné dědictví Společenství. Je tedy důležité použít nejnovější vědecké údaje dostupné k datu uplynutí lhůty stanovené v odůvodněném stanovisku (výše uvedený rozsudek ze dne 28. června 2007, Komise v. Španělsko, bod 24).
- 48 K tomu je třeba připomenout, že národní seznamy, mezi nimi i IBA 2000 sestavený BirdLife International, revidovaly první celoevropskou studii provedenou v IBA 89 v tom směru, že přinesly přesnější a aktuálnější údaje. Z IBA 2000 totiž vyplývá, že tento seznam uvádí, pokud jde o Irsko, 48 nových lokalit ve srovnání s IBA 89.

- 49 Jak uvedla generální advokátka v bodě 20 svého stanoviska, lokality uváděné v obou seznamech jsou výsledkem použití určitých kritérií na informace o přítomnosti ptáků. Většina kritérií použitých v IBA 2000 odpovídá kritériím použitým v IBA 89. Z toho vyplývá, že zvýšení počtu a rozlohy uváděných lokalit je výsledkem získání lepších znalostí o výskytu ptáků.
- 50 Irsko tvrdí, že se Komise mylí, když nepovažuje IBA 2000 za taxativní seznam. K tomu je třeba upřesnit, že IBA 2000 je pouhým vodítkem pro řádné vytvoření sítě oblastí významných pro ochranu ptáků a že označení nejvhodnějších území pro zachování některých ptačích druhů se může opírat i o jiné ornitologické studie.
- 51 Tyto mezery, jak uvedla generální advokátka v bodě 25 svého stanoviska, však nezpochybnují průkaznost IBA 2000. Jinak by tomu bylo, kdyby Irsko předložilo vědecké důkazy, kterými by zejména prokázalo, že povinnosti vyplývající z čl. 4 odst. 1 a 2 směrnice o ochraně ptáků bylo možné splnit tím, že za ZCHO by byly označeny jiné lokality než ty, které uvádí tento seznam, a o celkové rozloze menší, než je rozloha lokalit uvedených tamtéž (viz výše uvedený rozsudek Komise v. Itálie, bod 18).
- 52 Vzhledem k vědecké povaze IBA 89 a neexistenci jakéhokoliv vědeckého důkazu předloženého členským státem, kterým by bylo prokázáno, že povinnosti vyplývající z čl. 4 odst. 1 a 2 směrnice o ochraně ptáků mohly být splněny tím, že by za ZCHO byly označeny jiné lokality než ty, které byly uvedeny na tomto seznamu, a o celkové rozloze menší, než jakou je rozloha lokalit uvedených tamtéž, Soudní dvůr rozhodl, že tento seznam i přesto, že není právně závazný, může být použit jako reference umožňující posoudit, zda členský stát označil dostatečný počet a dostatečnou rozlohu území jako ZCHO ve smyslu výše uvedených ustanovení směrnice (výše uvedený rozsudek ze dne. 28. června 2007, Komise v. Španělsko, bod 26 a citovaná judikatura).

- 53 V daném případě je nesporné, že Irsko nepředložilo žádná jiná objektivně ověřitelná ornitologická kritéria než ta, která jsou obsažená v IBA 2000, která by sloužila jako podklad pro odlišné označení. Irsko rovněž neoponovalo IBA 2000 úplným národním seznamem vytvořeným podle vědeckých metod, který by uváděl veškerá nejvhodnější území za účelem jejich označení za ZCHO.
- 54 Je tedy třeba dospět k závěru, že IBA 2000 poskytuje aktualizovaný seznam oblastí významných pro ochranu ptactva v Irsku, který je při neexistenci vědeckých důkazů o opaku referenčním bodem umožňujícím posoudit, zda tento členský stát označil za ZCHO dostatečný počet území o dostatečné rozloze tak, aby byla poskytnuta ochrana veškerým druhům ptáků vyjmenovaným v příloze I, jakož i stěhovavým druhům, které nejsou v této příloze uvedeny.
- 55 Tento závěr nelze zpochybnit argumentem španělské vlády, podle kterého se různé nevládní organizace zabývající se ochranou ptactva rozhodly jednostranně změnit předchozí seznam týkající se jednotlivých členských států, aniž by jakýkoli orgán státní správy příslušný pro oblast životního prostředí dozoroval jeho sestavování či zaručil přesnost a správnost v něm obsažených údajů.
- 56 V tomto ohledu je třeba zaprvé uvést, že IBA 2000 byl zveřejněn BirdLife International, organizací sdružující národní organizace na ochranu ptactva, která se již účastnila vytváření IBA 89 pod názvem Mezinárodní rada pro ochranu ptactva. Evropská skupina pro ochranu ptactva a stanovišť, která se na něm rovněž podílela, byla v té době *ad hoc* expertní skupinou Rady. BirdLife International tedy zaručuje, jak uvedla generální advokátka v bodě 22 svého stanoviska, kontinuitu sestavování seznamů území.

- 57 Zadruhé je nesporné, že při vypracovávání kapitoly IBA 2000, která se týká Irska, byl konzultován Dúchas, odbor národního dědictví ministerstva umění, národního dědictví, irskojazyčného regionu a ostrovů [mezitím transformovaný na National Parks and Wildlife Service (odbor národních parků, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin), dále jen „National Parks and Wildlife“]. Tato část seznamu byla sestavena za pomoci uznávaných irských odborníků v oblasti ornitologie a vychází převážně z dostupných údajů ohledně počtu a výskytu ptáků, jakož i ze studií uskutečněných s finanční podporou příslušných orgánů. Ze seznamu odkazů na odbornou literaturu rovněž vyplývá, že odborníci v hojné míře využili studií uveřejněných a uskutečněných za účasti vědců z orgánů příslušných v oblasti ochrany.
- 58 Irsko se na jednání přidržel svého stanoviska, podle něhož povaha povinnosti členského státu s ohledem na čl. 4 odst. 1 směrnice o ochraně ptáků, jakož i na body jejího odůvodnění musí být posuzována na evropské úrovni, a nikoli pouze ve vztahu k území dotčeného členského státu. Je tedy možné, že určité území bude splňovat podmínky, ale nebude územím nejvhodnějším k označení za ZCHO.
- 59 Avšak, i když se povinnost členských států vyplývající z čl. 4 odst. 1 uvedené směrnice, jak oprávněně tvrdí Irsko, týká pouze označení území nejvhodnějších pro ochranu ptáků a i když je možné, aby území, která jsou s ohledem na požadavky ochrany druhů k této ochraně vhodná, nebyla nikdy označena za ZCHO, i tak z čl. 4 odst. 1 směrnice o ochraně ptáků, jak je vykládán Soudním dvorem, vyplývá, že pokud se na území členského státu vyskytují druhy uvedené v příloze I, musí tento členský stát pro tyto druhy vymezit ZCHO (viz výše uvedený rozsudek Komise v. Nizozemsko, bod 56 a tam citovaná judikatura).

- 60 Jak uvedla generální advokátka v bodě 32 svého stanoviska, ZCHO zaručují v členských státech, kde jsou tyto druhy poměrně časté, především ochranu velkých částí celkové populace. ZCHO jsou nicméně nezbytné rovněž tam, kde jsou tyto druhy spíše vzácné. ZCHO v takovém případě totiž slouží zeměpisnému rozšíření druhů.
- 61 Pokud by totiž každý členský stát mohl uniknout povinnosti označit ZCHO za účelem ochrany druhů uvedených v příloze I vyskytujících se na jeho území pouze z důvodu, že v jiných členských státech existuje velký počet jiných lokalit, které jsou mnohem vhodnější pro ochranu týchž druhů, hrozilo by, že nebude dosaženo cíle vytvořit soudržnou síť ZCHO, jak jej stanoví čl. 4 odst. 3 směrnice o ochraně ptáků (viz obdobně výše uvedený rozsudek Komise v . Nizozemsko, bod).
- 62 Řecká vláda tvrdí, že musí být zohledněn závazek, který Irsko přijalo v rámci spolupráce s příslušnými útvary Komise, jakož i harmonogram nových vymezení a rozšiřování ZCHO, který si Irsko stanovilo, neboť tento členský stát musí ověřit obsah IBA 2000 k tomu, aby mohl vymežit oblasti významné pro ochranu ptactva a označit je za ZCHO.
- 63 V tomto ohledu je třeba dospět závěru, že i když platí, že každé označení předpokládá, že příslušné orgány nabyly přesvědčení, že dotyčná lokalita je součástí nejvhodnějších území pro ochranu ptactva, přičemž vychází z nejlepších dostupných vědeckých poznatků (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 8. června 2006, WWF Italia a další, C-60/05, Sb. rozh. I-5083, bod 27), neznamená to, že povinnost označit ZCHO zůstává obecně neúčinná do doby, než příslušné orgány plně posoudí a ověří nové vědecké poznatky.

- 64 Naopak, jak Soudní dvůr již rozhodl, přesnost provedení má v případě směrnice o ochraně ptáků zvláštní důležitost, jelikož správa společného dědictví na území jednotlivých členských států je svěřena těmto státům (viz rozsudky ze dne 8. července 1987, Komise v. Itálie, 262/85, Recueil, s. 3073, bod 9, a ze dne 7. prosince 2000, Komise v. Francie, C-38/99, Recueil, s. I-10941, bod 53).
- 65 Vzhledem k tomu, že povinnost označit za ZCHO území, která jsou nejvhodnější pro ochranu druhů, platí pro Irsko od 6. dubna 1981, nelze žádosti tohoto členského státu o dodatečnou lhůtu k tomu, aby mohl vyhodnotit nejlepší dostupný vědecký zdroj, vyhovět, neboť tato žádost není slučitelná s cíli sledovanými směrnicí o ochraně ptáků ani s odpovědností členských států, která je v ní stanovena, pokud jde o správu společného dědictví na jejich území.
- 66 Navíc, jak bylo právě konstatováno v bodě 47 tohoto rozsudku, je důležité použít nejnovější vědecké údaje dostupné k datu uplynutí lhůty stanovené v odůvodněném stanovisku.
- 67 Z výše uvedeného vyplývá, že nejsou-li předloženy vědecké studie, které by mohly vyvrátit výsledky IBA 2000, je tento seznam nejaktuálnější a nejpřesnější referencí pro identifikaci lokalit, které jsou z hlediska počtu a rozlohy nejvhodnější pro ochranu druhů uvedených v příloze I, jakož i pravidelně se vyskytujících stěhovavých druhů, které v této příloze nejsou uvedeny.

K první části prvního žalobního důvodu

— Argumentace účastníků řízení

- 68 Komise v postupu před zahájením soudního řízení uznala, že Irsko označilo za ZCHO relativně vysoký počet lokalit. Nicméně má za to, že měly být označeny i další oblasti. Poté, co Komise zdůraznila, že IBA 2000 poskytla výčet celkem 140 oblastí významných pro ochranu ptactva pokrývajících plochu 4 309 km², tj. okolo 6% pevninské rozlohy tohoto členského státu (přibližně 60% těchto oblastí jsou oblasti pobřežní, přičemž délka irského pobřeží je 7 100 km; vnitrozemské vody představují jednu pětinu), tvrdí, že 42 z těchto oblastí nebyly označeny za ZCHO. Podle ní by v irské síti ZCHO, pokud jde o určité druhy ptáků uvedené v příloze I a druhy stěhovavých ptáků vyskytujících se pravidelně, byly nadále mezery i za předpokladu, že by byly označeny všechny tyto oblasti, neboť tyto druhy nejsou plně pokryty označením provedeným IBA 2000.
- 69 Dále uvádí, že pokud jde o územní pokrytí, je irská síť ZCHO na předposledním místě ve skupině patnácti členských států z období před rozšířením v roce 2004. Úroveň územního pokrytí irské sítě ZCHO byla ve skutečnosti již překonána i několika z deseti nových členských států.
- 70 Komise konečně připomíná, že v průběhu postupu před zahájením soudního řízení irské orgány navrhly kalendář pro označení, „přeznačení“ a rozšíření určitého počtu lokalit. Ve skutečnosti tento kalendář nebyl dodržen a Irsko neučinilo ani neoznámilo žádné označení.

- 71 Poté, co Irsko zdůraznilo, že si je vědomo, že povinnost označit za ZCHO oblasti vhodné pro ochranu druhů vyplývá ze směrnice o ochraně ptáků, a nikoli z IBA 2000, odpovědělo, že probíhají práce na celkovém průzkumu za účelem případného rozšíření irské sítě ZCHO a že dokončení těchto prací je na dosah.
- 72 Irsko se však domnívá, že evropský ledňáček říční (*Alcedo atthis*) je rozšířený druh, u něhož je snaha chránit jej prostřednictvím označení území za ZCHO nejméně vhodná, a že existuje pádný důvod neoznačovat další ZCHO pro chrástala polního (*Crex crex*). Irsko dále upozorňuje, že může mít zcela oprávněně za to, že lokalita Cross Lough (Killadoon) (dále jen lokalita „Cross Lough“) není vzhledem k informacím, které má k dispozici, jedním z nejvhodnějších území k označení za ZCHO.

— Závěry Soudního dvora

A – Lokality uvedené v IBA 2000

- 73 Úvodem je třeba uvést, že Komise ve svém doplňujícím odůvodněném stanovisku připustila, že se v tabulce I obsažené v jejím odůvodněném stanovisku oznámeném dne 24. října 2001 týkajícím se lokality Bull and Cow Rocks, která je již označená za ZCHO, vyskytla chyba, a tedy že tato lokalita není předmětem této žaloby.

- 74 Podle ustálené judikatury se existence nesplnění povinnosti musí posuzovat vzhledem ke stavu, v němž se členský stát nacházel v době, kdy uplynula lhůta stanovená v odůvodněném stanovisku, a změny, ke kterým došlo následovně, nemohou být Soudním dvorem brány v úvahu (viz zejména rozsudek ze dne 2. června 2005, Komise v. Irsko, C-282/02, Sb. rozh. s. I-4653, bod 40).
- 75 V projednávané věci vyplývá z informací uvedených k odůvodnění výše zmíněného nesplnění povinnosti, že Irsko nezpochybňuje, že ve lhůtě stanovené v doplňujícím odůvodněném stanovisku oznámeném dne 11. července 2003 neoznačilo za ZCHO 42 ze 140 lokalit uvedených v IBA 2000.
- 76 Vzhledem k tomu, co bylo řečeno v bodě 67 tohoto rozsudku, nemůže samotná skutečnost, že Irsko zahájilo rozsáhlý program označování a přeznačování ZCHO, ospravedlnit, že za ZCHO nebyly označeny lokality uvedené v IBA 2000.
- 77 Naopak zájem na označení lokality Cross Lough, jakož i tří lokalit vhodných pro ochranu chrástala polního, a sice Falcarragh to Min an Chladaigh, Malin Head a poloostrova Fanad Head, je předmětem dopodrobna rozvedených námitek ze strany Irska.
- 78 Je tedy třeba vyhovět žalobě Komise pokud jde o 38 ze 42 lokalit, které jsou uvedeny v IBA 2000, a přezkoumat opodstatněnost žaloby, pokud jde o čtyři lokality, jejichž ornitologický význam Irsko konkrétně zpochybňuje.

1. K lokalitě Cross Lough

a) Argumentace účastníků řízení

- 79 Komise se zaměřila na lokalitu Cross Lough ze dvou důvodů. ZprvÉ Irsko konkrÉtně zpochybnilo nezbytnost označit tuto lokalitu za ZCHO, třebaže byla ještÉ nedávno významným místem rozmnořování rybáka severního (*Sterna sandvicensis*). Zadruhé, nedojde-li k označení této lokality včas, může to mít nepříznivé následky na její ochranu.
- 80 Komise na základě informací, které má k dispozici, tvrdí, že vymizení kolonie rybáků severních, která se v této lokalitě nacházela podle IBA 89 od roku 1937, souvisí s působením dravce norka amerického (*Mustela vison*) a že nikdy nebylo přijato žádné opatření na ochranu této kolonie. Komise zastává názor, že při vhodné péči by mohli rybáci severní tuto bývalou významnou rozmnořovací lokalitu znovu osídlit. Irsku by neměly plynout výhody z toho, že včas nezajistilo označení a ochranu Cross Lough.
- 81 Irsko tvrdí, že Komise vědecky nepodložila své tvrzení, že tento členský stát má povinnost označit za ZCHO lokalitu, která již pro dotčený druh není důležitá a která již není oblastí významnou pro ochranu ptactva, ale kam by se ptáci poté, co se tam rozmnořili, a přesto, že se přemístili, mohli vrátit. I kdyby Komise měla důvod domnívat se na základě svých informací, že lokalita Cross Lough (nebo případně kterákoli jiná lokalita) by mohla být rybákem severním znovu osídlena a být

skutečně označena za ZCHO, neprokázala, že by uvedená lokalita byla jednou z nevhodnějších lokalit pro ochranu dotčeného druhu. Irsko dodává, že Komise neprokázala, že vymizení kolonie rybáků severních bylo způsobeno působením dravce norka amerického v této oblasti.

b) Závěry Soudního dvora

- 82 Je nesporné, že uvedená lokalita byla označena podle příslušných ornitologických kritérií stanovených jak v IBA 89 v roce 1984, tak v IBA 2000 v roce 1995 za jedno z nevhodnějších území pro ochranu rybáka severního, druhu uvedeného v příloze I. Nelze tedy než dospět k závěru, že tato lokalita patřila od 6. dubna 1981 mezi nevhodnější území pro ochranu uvedeného druhu. Proto na základě judikatury vyplývající z výše uvedeného rozsudku Komise v. Nizozemsko, bodu 62, Irsko mělo označit tuto lokalitu za ZCHO.
- 83 Jak uvedla generální advokátka v bodě 58 svého stanoviska, tato povinnost označení nutně nezaniká tím, že lokalita v současnosti již není nevhodnější.
- 84 Podle ustálené judikatury totiž oblasti, které nebyly označeny za ZCHO, ačkoli za ně označeny být měly, se i nadále řídí režimem podle čl. 4 odst. 4 první věty směrnice o ochraně ptáků, neboť jinak by cílů ochrany formulovaných v této směrnici, jak jsou vyjádřeny v bodě 9 jejího odůvodnění, nemohlo být dosaženo (viz výše uvedený rozsudek ze dne 2. srpna 1993, Komise v. Španělsko, bod 22, a rozsudek ze dne 7. prosince 2000, Komise v. Francie, C-374/98, Recueil, s. I-10799, body 47 a 57).

- 85 Z toho vyplývá, že Irsko mělo přinejmenším přijmout vhodná opatření podle čl. 4 odst. 4 první věty směrnice o ochraně ptáků k tomu, aby se v lokalitě Cross Lough předešlo znečištění nebo poškození stanovišť, jakož i rušivým zásahům vůči rybákovi severnímu, pokud by takové vyrušování mohlo být významné z hlediska cílů tohoto článku.
- 86 Pokud jde o projednávanou věc, tento členský stát, přestože nepřijal pro tuto lokalitu takováto opatření, neprokázal, že uvedená lokalita by ztratila svou vhodnost, i kdyby opatření bývala byla přijata (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek ze dne 13. července 2006, Komise v. Portugalsko, body 13 a 14).
- 87 Dále je třeba konstatovat, že podle výsledků vědeckých studií a pozorování předložených Komisí v průběhu řízení, které nebyly Irskem rozporovány, byla ochranná opatření možná. Komise totiž objasnila, přičemž se opírala o dva články irského přírodovědce, jaké jsou dopady dravce norka amerického na hnízda rybáka severního hnízdícího při zemi, a tím, že odkázala na nedávná pozorování uskutečněná v lokalitě hrabství Donegal, prokázala, že péče o území (chytání norků do pastí) zmírnila problém dravců a že většina místní populace rybáka severního stále hnízdí v téže zóně.
- 88 Dále Komise uvádí, přičemž se opírá o výše uvedená pozorování, která potvrzují potenciál ke znovuosídlení lokalit rybákem severním a která Irsko nerozporuje, že znovuosídlení tohoto území rybákem severním je možné. Komise dodává, že tento druh musí v rámci jednoho území disponovat několika hnízdišti, která nejsou nutně využívána v průběhu daného reprodukčního období.

89 Za těchto podmínek je třeba dospět k závěru, že pokud jde o lokalitu Cross Lough, je žaloba opodstatněná.

2. Ke třem lokalitám vhodným pro ochranu chřástala polního

a) Argumentace účastníků řízení

90 Komise tvrdí, že chřástal polní je jediným celosvětově ohroženým volně žijícím ptačím druhem, který se v Irsku vyskytuje. Jeho populace se velmi zmenšila v průběhu posledních desetiletích a lze se s ním setkat pouze na několika malých územích. V Irsku přežívá pouze velmi malá populace, což odůvodňuje vysokou úroveň ochrany lokalit.

91 Podle ní se členský stát nemůže platně dovolávat malého počtu a zranitelnosti populace chřástala polního s cílem odůvodnit neoznačení území nejvhodnějších pro ochranu tohoto druhu. Ve své replice Komise dodává, že ochrana hlavních oblastí a úspěšná péče o ně mají zásadní význam pro to, aby se chřástal polní mohl zotavit a znovu se rozšířit na základě své současné nestabilní populace.

92 Irsko ze svého pohledu tvrdí, že případné označení dalších ZCHO musí být zkoumáno ve světle dostupných informací o tomto druhu (které jsou početné) a pozitivních opatření, která National Parks and Wildlife přijal k jeho ochraně. O chřástalovi polním s ohledem na dostupné informace o tomto druhu již neplatí, že jde o „celosvětově ohrožený druh“, a je tedy zavádějící takto o něm hovořit.

Využívání dotčených pozemků se citelně mění. Má za to, že vytrvalost, s jakou Komise tvrdí, že za ZCHO musí být označena další území vhodná pro ochranu chrástala polního, je nemístná a v každém případě nepodložená relevantními důkazy.

- 93 Irsko poté, co upozornilo na to, že chrástalové polní se ve skutečnosti vyskytují mimo existující ZCHO řídké a nepředvídatelným způsobem, upřesňuje, že problémem je právě nepředvídatelná povaha, a nikoli nestálost osídlení lokality chrástaly polními. Jinými slovy, označení lokality za ZCHO se nesmí řídit spekulacemi, ale spíše odpovídajícími ornitologickými kritérii.

b) Závěry Soudního dvora

- 94 V tomto ohledu je přesné, že nové studie o výskytu chrástala polního v Evropě změnilly kategorii jeho zařazení, přesto však kategorie „téměř ohrožený“, ve které se v současnosti nachází, odpovídá stejně jako kategorie „zranitelný“, do níž byl zařazen dříve, podmínkám pro identifikaci oblastí významných pro ochranu ptactva podle kritéria C.1 použitého v IBA 2000. Rovněž to nic nemění na uplatnění kritéria C.6 použitého v témže seznamu. Lokality uvedené v IBA 2000 tedy nemohou být zpochybněny.
- 95 Tento závěr nelze vyvrátit argumentem Irska, podle kterého podmínky směrnice o ochraně ptáků byly s ohledem na potřeby chrástala polního splněny označením území využívaných významnou částí populace chrástala polního za ZCHO prostřednictvím veřejného financování z Corncrake Grant Scheme (dotační program na podporu chrástala polního), který kryje pracovní místa tří zemědělských dělníků,

administrativní náklady a dotace pro zemědělce, jakož i financováním a usnadňováním výzkumu a vložení kapitoly pojednávající o chřástalovi polním do Rural Environment Protection Scheme (program pro ochranu životního prostředí venkova).

- 96 Jak vyplývá z judikatury uvedené v bodech 37 až 39 tohoto rozsudku, taková ochranná opatření nemohou být považována za dostatečná.
- 97 Neobstojí ani argument Irska, že se chřástalové polní vyskytují mimo existující ZCHO v malém počtu a nepředvídatelným způsobem.
- 98 Je třeba zdůraznit, že Komise předložila, aniž jí Irsko v tomto bodě odporovalo, ornitologické publikace, v nichž se uvádí, že v letech 1999 až 2001 se v průměru 39% populace chřástala polního vyskytujících se na irském území nacházelo mimo ZCHO a že v letech 2002 až 2004 se toto číslo blížilo 50%.
- 99 Neobstojí ani argument Irska, že rozšíření tohoto druhu bylo v krátkých obdobích (kratších než 10 let) ovlivněno významnými změnami a že by bylo předčasné, dokud se situace neustálí, doporučovat označení dalších lokalit za ZCHO.
- 100 V tomto ohledu je třeba si povšimnout dostatečně stabilního výskytu chřástala polního v předmětných lokalitách během krátkých období. Irsko nepochybně, že podle výsledků studie BirdWatch Ireland předložené Komisí představoval v průběhu

období od roku 1993 do roku 2001 snížený výskyt chřástala polního v Falcarragh to Min an Chladaigh 8% jeho celostátní populace, v Malin Head 4% jeho celostátní populace a na poloostrově Fanad Head 3% jeho celostátní populace. Podle téhož zdroje lze pozorovat stejná čísla v letech 2002 až 2004.

- 101 Pokud jde o argument uplatňovaný Irskem, podle kterého dobrá vůle a spolupráce vlastníků pozemků jsou rozhodující pro úspěch budoucích ochrannářských projektů a pro uplatňování nástrojů ochrany, postačuje uvést, že i kdyby tomu tak bylo, nezbavuje taková okolnost členský stát jeho povinností vyplývajících z článku 4 směrnice o ochraně ptáků.
- 102 Za těchto podmínek je třeba dospět k závěru, že žaloba je rovněž opodstatněná, pokud jde o lokality Falcarragh to Min an Chladaigh, Malin Head a poloostrov Fanad Head.

B – *K ptactvu, které má být chráněno v dalších lokalitách*

- 103 Komise tvrdí, že v případě potáplice malé (*Gavia stellata*), pilicha šedého (*Circus cyaneus*), dřemlíka tundrového (*Falco columbarius*), sokola stěhovavého (*Falco peregrinus*), kulíka zlatého (*Pluvialis apricaria*), chřástala polního, ledňáčka říčního, husy běločelé (*Anser albifrons flavirostris*) a kalouse pustovky (*Asio flammeus*), chráněných druhů uvedených v příloze I, jakož i čejky chocholaté (*Vanellus vanellus*), vodouše rudonohého (*Tringa totanus*), bekasiny otavní (*Gallinago gallinago*), kolihy velké (*Numenius arquata*) a jespáka obecného (*Calidris alpina*),

tj. pravidelně se vyskytujících stěhovavých druhů, neposkytují oblasti významné pro ochranu ptactva uvedené v IBA 2000 zjevně dostatečný soubor lokalit co do jejich počtu a rozlohy, aby byly uspokojeny potřeby ochrany těchto druhů.

104 Irsko tvrdí, že byly vypracovány studie ohledně šesti z výše uvedených devíti druhů uvedených v příloze I, jakož i ohledně jespáka obecného, pravidelně se vyskytujícího stěhovavého druhu. Dokončení těchto prací nyní umožňuje identifikovat lokality, které mohou být označeny za ZCHO pro účely ochrany potáplice malé, pilicha šedého, dřemlíka tundrového, kulíka zlatého a jespáka obecného. V průběhu postupu před zahájením soudního řízení Irsko uvedlo, že ZCHO, které budou navrženy pro ochranu pilicha šedého, údajně umožňují rovněž ochranu kalouse pustovky. Navíc v současné době je kulík zlatý považován za „ochranyhodný zájem“ ve třech označených ZCHO a dřemlík tundrový ve čtyřech lokalitách s vícedruhovým významem. Sokol stěhovavý je ochranyhodným druhem ve většině ZCHO týkajících se kavčat červenožobých (*Pyrrhocorax pyrrhocorax*).

105 Ačkoli Irsko předkládá důkazy o určitých dílčích iniciativách, nevedly tyto iniciativy ke kžženému výsledku ve lhůtě stanovené v doplňujícím odůvodněném stanovisku oznámeném dne 11. července 2003. Vzhledem k tomu, že existence nesplnění povinnosti musí být posuzována pouze podle stavu, v němž se členský stát nacházel v době, kdy uplynula lhůta stanovená v odůvodněném stanovisku, je třeba dospět s ohledem na informace uvedené v předchozím bodě k závěru, že Irsko nesplnilo své povinnosti týkající se označení ZCHO za účelem ochrany potáplice malé, pilicha šedého, dřemlíka tundrového, sokola stěhovavého, kulíka zlatého a kalouse pustovky, tj. druhů uvedených v příloze I, jakož i ochrany jespáka obecného, tj. pravidelně se vyskytujícího stěhovavého druhu, který není uveden v příloze I. Žalobní důvod je v tomto bodě rovněž opodstatněný.

106 Dále se nejeví, že by Komise, která v rámci řízení o nesplnění povinnosti nese důkazní břemeno (rozsudek ze dne 21. října 2004, Komise v. Řecko, C-288/02, Sb. rozh. s. I-10071, bod 35 a tam citovaná judikatura), právně dostačujícím

způsobem prokázala, že Irsko nesplnilo své povinnosti týkající se označení ZCHO za účelem zajištění ochrany husy běločelé, druhu uvedeného v příloze I, jakož i ochrany čejky chocholaté, vodouše rudonohého, bekasiny otavní a kolihy velké, pravidelně se vyskytujících stěhovavých druhů, které nejsou uvedeny v příloze I. Žalobní důvod tedy není v tomto bodě opodstatněný.

- 107 Pokud jde o ledňáčka říčního a chřástala polního, Irsko zpochybňuje nezbytnost označit za účelem jejich ochrany další lokality za ZCHO.

1. K lokalitám vhodným pro ochranu ledňáčka říčního

- 108 Komise má za to, že irská síť ZCHO by měla zahrnovat reprezentativní soubor říčních toků, které mohou být využívány ledňáčkem říčním. Irsko však nepřijalo žádné opatření k tomu, aby byly označena nejvhodnější území pro ochranu ledňáčka říčního, a není mu ani známo, jak početná je současná populace tohoto druhu.

- 109 Irsko má za to, že druh, který je tak hojně rozšířen jako ledňáček říční, je rozšířeným druhem, u něhož je snaha chránit jej prostřednictvím označení území za ZCHO nejméně vhodná. Tento závěr vyplývá z dostupných informací zahrnujících dva *Atlasy rozmnožování* vytvořené v letech 1988 až 1991. Třebaže současná populace ledňáčků říčních není známá, zdá se, že BirdWatch Ireland zamýšlí provést průzkum. Pokud by tento průzkum odhalil významnější populaci ledňáčků říčních, irské orgány by znovu posoudily otázku vytvoření ZCHO pro účely jejich ochrany v budoucnosti.

- 110 Jak však bylo právě připomenuto v bodě 59 tohoto rozsudku, z čl. 4 odst. 1 směrnice o ochraně ptáků, jak je vykládán Soudním dvorem, vyplývá, že jakmile se na území členského státu vyskytují ptáci uvedení v příloze I, má tento stát povinnost vymezit pro tyto ptáky ZCHO. Z toho vyplývá, že Irsko mělo identifikovat nejvhodnější území pro ochranu ledňáčka říčního a označit je za ZCHO.
- 111 Z toho vyplývá, že Irsko, které připouští výskyt ledňáčka říčního na svém území, nesplnilo tuto povinnost ve lhůtě stanovené v doplňujícím odůvodněném stanovisku oznámeném dne 11. července 2003. Žaloba je tedy opodstatněná, i pokud jde o lokality vhodné pro ochranu ledňáčka říčního.

2. K lokalitám vhodným pro ochranu chřástala polního

- 112 Komise tvrdí, že současná síť ZCHO na ochranu chřástala polního má slabiny. Poukazuje na to, že IBA 2000 uvádí ještě dalších pět lokalit, a sice Falcarragh to Min an Chladaigh, Malin Head, poloostrov Fanad Head, poloostrov Mullet a Moy valley.
- 113 Pokud jde o těchto pět dalších lokalit vyjmenovaných v předchozím bodě, je třeba konstatovat jednak to, že jde o oblasti významné pro ochranu ptactva, a jednak to, že u tří z nich, a sice Falcarragh to Min an Chladaigh, Malin Head a poloostrova Fanad Head, bylo v bodě 102 tohoto rozsudku konstatováno nesplnění povinnosti.
- 114 Pokud jde o poloostrov Mullet, Komise ve své replice upřesňuje, že část této lokality je předmětem označení jako ZCHO pro jiné účely. Je proto třeba bez dalšího konstatovat, že tato lokalita je příkladem částečného označení.

- 115 Dále, kritérium C.6 se vztahuje na poloostrov Mullet. Toto kritérium přitom označuje oblast, která je jednou z pěti nejvýznamnějších oblastí v každém evropském regionu pro druh nebo poddruh uvedený v příloze I. Z toho tedy plyne, že k tomu, aby musela být dotčená lokalita označena za ZCHO, postačuje, jak vyplývá z kritérií používaných v IBA 2000, aby hostila značný počet jedinců takového druhu nebo poddruhu (nejméně 1% hnízdící národní populace druhu uvedeného v příloze I nebo 0,1% biogeografické populace).
- 116 V tomto ohledu nelze než dospět k závěru, že v projednávané věci Komise předložila ve své replice Irskem nezpochybnované výsledky studie BirdWatch Ireland, podle kterých v průběhu období od roku 1993 do roku 2001 snížený výskyt chřástala polního v této oblasti představoval 4% celostátní populace. Podle téhož zdroje mohou být podobná čísla pozorována v letech 2002 až 2004.
- 117 Proto je třeba vyhovět žalobě Komise, pokud jde o poloostrov Mullet.
- 118 Pokud jde o Moy valley, Komise připouští, že údaje z provedeného sčítání nasvědčují tomu, že chřástal polní se v této lokalitě po dobu několika let nevyskytoval. Čísla udávaná BirdWatch Ireland však ukazují, že v osmdesátých letech a až do poloviny let devadesátých se na tomto území vyskytoval značný počet chřástalů polních. Konkrétně ještě v roce 1993 byla v této oblasti druhá nejvyšší koncentrace chřástalů obecných po ZCHO River Shannon callows, a tato oblast tedy byla bez dalšího způsobilá k označení za ZCHO na základě jakéhokoliv přiměřeného uplatnění ornitologických kritérií. Existovaly tedy informace, které odůvodňovaly označení lokality Moy valley za ZCHO po dlouhé období následující po vstupu směrnice o ochraně ptáků v platnost. Vymizení chřástala polního z této oblasti bylo

způsobeno změnami zemědělských postupů a Irsko se nepokusilo zjednat nápravu. Komise tvrdí, že Irsku by neměly plynout výhody z toho, že neoznačilo ani nechránilo tuto lokalitu. Irsko neprokázalo, že není možné obnovit v této lokalitě výskyt chřástala polního.

- 119 V tomto ohledu je třeba konstatovat, že čísla udávaná BirdWatch Ireland předložená Komisi v její replice a svědčící o tom, že se v lokalitě Moy valley v osmdesátých letech a až do poloviny let devadesátých hojně vyskytovali chřástalové polní, nejsou Irskem zpochybňována. Z toho vyplývá, že tato lokalita byla jedním z nejvhodnějších území pro ochranu chřástala polního a na základě judikatury citované v bodě 37 uvedeného rozsudku Irsko mělo tuto lokalitu označit za ZCHO.
- 120 Podle ustálené judikatury uvedené v bodě 84 tohoto rozsudku oblasti, které nebyly označeny za ZCHO, ačkoli za ně označeny být měly, se i nadále řídí režimem podle čl. 4 odst. 4 první věty směrnice o ochraně ptáků, neboť jinak by cílů ochrany formulovaných v této směrnici, jak jsou vyjádřeny v bodě devět jejího odůvodnění, nemohlo být dosaženo. Z toho plyne, že Irsko mělo přinejmenším přijmout vhodná opatření na základě čl. 4 odst. 4 první věty směrnice o ochraně ptáků, aby se v lokalitě Moy valley předešlo poškození stanovišť, jakož i rušivým zásahům vůči chřástalovi polnímu, pokud by takové vyrušování mohlo být významné z hlediska cílů tohoto článku.
- 121 Ze spisu vyplývá, že v lokalitě Moy valley, která měla být označena za ZCHO, bylo vymizení chřástala polního způsobeno změnami zemědělských postupů a Irsko se nepokusilo zjednat nápravu.

- 122 Irsko krom toho nepodalo důkaz o tom, že nebylo možné obnovit v této lokalitě výskyt chřástala polního. Je tedy třeba Komisi v tomto bodě její žaloby vyhovět.
- 123 Z toho vyplývá, že žaloba je rovněž opodstatněná, pokud jde o poloostrov Mullet a lokalitu Moy valley.

K druhé části prvního žalobního důvodu

— Argumentace účastníků řízení

- 124 Komise tvrdí, že Irsko nesplnilo povinnost, která pro ně vyplývá z čl. 4 odst. 1 a 2 směrnice o ochraně ptáků, protože určité lokality označilo za ZCHO pouze zčásti. Je toho názoru, že v četných případech byly při vymezení hranic ZCHO vyloučeny přilehlé stejně hodnotné ornitologicky významné oblasti, které jsou vyjmenované v IBA 2000. Tato kritika se týká celkem 37 lokalit.
- 125 Komise poté, co uvedla, že hranice ZCHO měly být vymezeny na základě ornitologických, a nikoli hospodářských zájmů, poukazuje na to, že irské orgány naopak v četných případech omezily ZCHO na lokality nacházející se na pozemcích ve veřejnoprávním vlastnictví a neoznačily určité lokality, když tomu jasně bránily hospodářské zájmy.

- 126 Komise dodává, že v průběhu postupu před zahájením soudního řízení irské orgány prohlásily, že mají v úmyslu rozšířit a přeznačit velké množství lokalit do konce června 2004, nicméně se nezdá, že by tento záměr realizovaly.
- 127 Irsko uvádí, že příslušná vědecká práce právě probíhá a že se očekává, že pro účely ochrany dotčených druhů budou označeny nové ZCHO. Veškerá přeznačení a nová označení budou uskutečněna v souladu s požadavky nařízení o stanovištích. Nicméně zpochybňuje údajný nedostatek v označení týkající se rozlohy ZCHO Sandymount Strand and Tolka Estuary.

— Závěry Soudního dvora

- 128 Tím, že Irsko připustilo, že některé ZCHO musí být rozšířeny, uznává, že nesplnilo povinnosti, které pro ně vyplývají z čl. 4 odst. 1 a 2 směrnice o ochraně ptáků. Je tedy třeba vyhovět žalobě Komise ohledně 36 ze 37 lokalit.
- 129 Následně je třeba přezkoumat situaci ZCHO Sandymount Strand and Tolka Estuary.
- 130 Komise tvrdí, že vymezení hranic ZCHO Sandymount Strand and Tolka Estuary řádně nezohlednilo ornitologické zájmy, což je v rozporu s čl. 4 odst. 1 a 2 směrnice o ochraně ptáků.

- 131 Podle Komise nasvědčují důkazy tomu, že přístup zvolený irskými orgány při vymezování ZCHO Sandymount Strand and Tolka Estuary, tj. lokality, která je rozsáhlým mokřadem mezinárodního významu pro vodní ptactvo, nacházejícím se v Dublinském zálivu a hostícím pravidelně více než 20 000 přezimujících jedinců, vedl k vynětí dvou oblastí určených k využití v rámci rozsáhlých veřejných stavebních projektů, přičemž o tomto vynětí bylo rozhodnuto na základě izolovaného průzkumu ornitologické hodnoty těchto oblastí, ačkoli by bývalo bylo třeba vymezit ZCHO s ohledem na přírodní hranice mokřadového ekosystému.
- 132 Pokud jde o první oblast o rozloze 4,5 ha, jejíž začlenění do ZCHO bylo dříve navrhováno, podle Komise byla tato oblast vyňata z původního plánu na rozšíření ZCHO Sandymount Strand and Tolka Estuary po zásahu Dublin Port Company (Dublinská přístavní společnost), která zamýšlela tuto oblast zasypat kvůli rozšiřování přístavu.
- 133 Irsko naproti tomu tvrdí, že tato oblast neměla být začleněna do původně navrhovaného rozšíření území a že pro toto začlenění scházel vědecký základ. Úprava plánu na rozšíření ZCHO byla detailně zkoumána a bylo rozhodnuto, že začlenění této oblasti není vědecky odůvodněno, neboť jen její malá část je krátce odhalena při odlivu.
- 134 Tento členský stát konkrétně poukazuje na to, že obvyklé přízpůsobivé druhy brodivých ptáků mohou tuto oblast využívat pouze, když je odhalena při odlivu. Tyto druhy nacházejí základ své potravy jinde. Nadto bylo možné, že tato oblast byla bez spojitosti s významnými stanovišti nacházejícími se v okolí, která dotčeným druhům poskytovala lepší podmínky. Podle uvedeného státu se Komise nepokusila vážně zpochybnit vědecký základ tohoto stanoviska.

- 135 Pokud jde o první oblast, je třeba na úvod konstatovat, že výtky, které Komise uvedla ve své replice ohledně jiných ploch v této oblasti, jsou ve stadiu řízení u Soudního dvora nepřijatelné, neboť nebyly předmětem žaloby.
- 136 Podle ustálené judikatury Soudního dvora je totiž předmět žaloby pro nesplnění povinnosti na základě článku 226 ES vymezen postupem před zahájením soudního řízení upraveným v tomto ustanovení, takže žaloba musí být založena na stejném odůvodnění a žalobních důvodech jako odůvodněné stanovisko (viz zejména rozsudky ze dne 16. června 2005, Komise v. Itálie, C-456/03, Sb. rozh. s. I-5335, bod 35 a tam citovaná judikatura).
- 137 Dále, jak vyplývá ze spisu, Komise předložila ornitologickou expertizu vypracovanou v listopadu 2002 Dublin Bay Watch, která doporučovala na základě výsledků posouzení ornitologických dopadů plánu na zasypání, aby tato území byla začleněna do ZCHO Sandymount Strand and Tolka Estuary. Jak uvedla generální advokátka v bodě 72 svého stanoviska, tato studie, kterou irské orgány nezpochybnily, totiž uvádí, že různé druhy využívají výrazně nadprůměrně území, které bývá výjimečně odhaleno. Konečně, předmětné plochy jsou využívány nejen bahenními ptáky, ale i například rybáky severními, kteří nejsou na odlivu moře závislí.
- 138 Je třeba dospět k závěru, že první předmětná oblast je nedílnou součástí celkového mokřadového ekosystému a že měla být označena za ZCHO. Z toho vyplývá, že žaloba je opodstatněná, pokud jde o první oblast vyňatou z původního záměru rozšíření ZCHO Sandymount Strand and Tolka Estuary.

- 139 Pokud jde o druhou oblast, tvořilo ji 2,2 ha písčitých a štěrkovitých nánosů na začátku ústí Tolky, které byly podle Komise zničeny při stavbě tunelu dublinského přístavu, jehož investorem je Dublin Corporation [přeměřená na Dublin City Council (rada města Dublin)]. Komise tvrdí, že i když se jedná o malou oblast, měla vyňatá oblast charakteristiky podobné charakteristikám celého ekosystému, tj. charakteristiky bahenních nánosů, a byla pravidelně využívána ptáky, kteří závisí na celkovém ekosystému, a sice ústřičníkem velkým (*Haematopus ostralegus*) a vodoušem rudonohým. Tato částečná vynětí některých prvků z integrovaného mokřadového ekosystému porušují cíle směrnice o ochraně ptáků.
- 140 Irsko tvrdí, že v mezipřílivové bažinaté oblasti o rozloze 2,2 ha, která je odhalena při odlivu, a to výhradně jakožto území poskytující potravu a po krátká období, se nachází pouze velmi nízký počet ústřičníků velkých a vodoušů rudonohých. Oblast se tedy nepovažuje za oblast, kterou by bylo možné zahrnout do příslušné ZCHO. Kritéria použitá při přijímání tohoto rozhodnutí byla vědecky přizpůsobená ornitologická kritéria. Irsko má za to, že názor Komise, že vymizení oblasti o ploše 2,2 ha představuje významné poškození ptačích stanovišť, jakož i zdroj rušivých zásahů, není přijatelný a že se Komisi nepodařilo podat jediný vědecký či objektivně ověřitelný důkaz na podporu jejího názoru.
- 141 Pokud jde o druhou oblast, je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury uvedené v bodě 39 tohoto rozsudku se označování ZCHO řídí výlučně ornitologickými kritérii stanovenými směrnicí o ochraně ptáků.
- 142 Komise proto právem jednak tvrdí, že označení za ZCHO nemůže být výsledkem izolovaného zkoumání ornitologické hodnoty každé z předmětných ploch, nýbrž musí být učiněno na základě zohlednění přírodních hranic mokřadového ekosystému, a jednak že ornitologická kritéria, o která se musí označování výlučně

opírat, musí být vědecky podložena. Použití vadných, rádoby ornitologických, kritérií by mohlo mít za následek chybné vymezení hranic ZCHO.

143 V projednávané věci je nesporné, že předmětná plocha je oddělená od označeného zbytku ústí silnicí, která křížuje řeku, a tato plocha jakožto bahenní nános vykazuje tytéž rysy jako zbytek oblasti Dublínského zálivu.

144 Dále, z hodnocení vlivů na životní prostředí uveřejněného v červenci 1998, o které se v řízení opíraly obě účastnice řízení, vyplývá, že tato plocha je využívána částí volně žijících ptáků vyskytujících se v ZCHO Sandymount Strand and Tolka Estuary jako území poskytující potravu.

145 Je tedy důvodné dospět k závěru, že druhá oblast je využívána třemi z devíti ptačích druhů, které jsou rozhodující pro kvalifikaci Dublínského zálivu jako významné ornitologické oblasti, jako území poskytující potravu. Tato oblast je těmito druhy využívána v průměrném rozsahu, jaký se dal očekávat, či dokonce v rozsahu větším. Uvedená oblast je proto nedílnou součástí celkového mokřadového ekosystému, a tedy měla být rovněž označena za ZCHO.

146 Z toho vyplývá, že žaloba je rovněž opodstatněná, pokud jde o druhou oblast, která nebyla zahrnuta do ZCHO Sandymount Strand and Tolka Estuary.

147 Druhou část prvního žalobního důvodu je tedy třeba považovat za opodstatněnou.

- 148 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba dospět k závěru, že první žalobní důvod je opodstatněný s výjimkou bodu, který se týká označení ZCHO za účelem zajištění ochrany husy běločelé, druhu uvedeného v příloze I, jakož i čejky chocholaté, vodouše rudonohého, bekasiny otavní a kolihy velké, pravidelně se vyskytujících stěhovavých druhů, které nejsou uvedeny v příloze I.

K druhému žalobnímu důvodu, který vychází z toho, že nebyl zaveden nezbytný režim právní ochrany podle čl. 4 odst. 1 a 2 směrnice o ochraně ptáků

Argumentace účastníků řízení

- 149 Komise má za to, že od roku 1981 irská legislativa neprovedla dostatečně ustanovení čl. 4 odst. 1 a 2 směrnice o ochraně ptáků a že navíc Irsko tato ustanovení dostatečně neuplatnilo v praxi, neboť pro ZCHO nevytvořilo vlastní režim právní ochrany, který by zajistil přežití a rozmnožování dotčených druhů ptáků.
- 150 Zaprvé, Komise je toho názoru, že k zajištění přežití a rozmnožování druhů ptáků vyskytujících se v ZCHO jsou nutná nejen preventivní opatření, ale rovněž aktivní či pozitivní opatření, která, až na jednu výjimku, nebyla v Irsku přijata. Zadruhé je zde pochybnost ohledně toho, zda je relevantní irská legislativa skutečně právním základem umožňujícím přijetí takovýchto opatření.
- 151 Irsko zpochybňuje vytýkané nesplnění povinnosti. Pokud jde o povinnost přijmout režim účinné právní ochrany ZCHO, Irsko, třebaže připouští, že preventivní přístup nepostačuje k ochraně ptactva ve všech případech, tvrdí, že tento cíl odůvodnil

zavedení dobrovolného dotačního programu ve prospěch chřástala polního. Ten je doplněn seznamem plánů řízení ochrany ptactva v několika ZCHO ve formě projektů.

- 152 Pokud jde o rozsah působnosti irských právních předpisů, kterými se provádí čl. 4 odst. 1 a 2 směrnice o ochraně ptáků, tento členský stát zpochybňuje, že by jediným cílem nařízení o stanovištích bylo provedení směrnice o ochraně stanovišť, a tvrdí, že uvedené nařízení poskytuje ve vnitrostátním právu adekvátní právní základ pro vytvoření a provádění plánů péče o ZCHO. Podle Irska nařízení o stanovištích výslovně vztahuje na ZCHO několik klíčových ochranných a prováděcích opatření, zejména článek 13 tohoto nařízení, který je výslovně zmíněn v článku 34 téhož nařízení coby ustanovení, které se použije na oblasti označené na základě směrnice o ochraně ptáků.

Závěry Soudního dvora

- 153 Je důležité připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora čl. 4 odst. 1 a 2 směrnice o ochraně ptáků ukládá členským státům povinnost přiznat ZCHO režim právní ochrany způsobilý zajistit zejména přežití a rozmnožování druhů ptáků uvedených v příloze I, jakož i rozmnožování, pelichání a zazimování pravidelně se vyskytujících stěhovavých druhů neuvedených v příloze I (viz rozsudek ze dne 18. března 1999, Komise v. Francie, C-166/97, Recueil, s. I-1719, bod 21 a citovaná judikatura).
- 154 Jak uvedla generální advokátka v bodě 77 svého stanoviska, ochrana ZCHO se nesmí omezovat jen na odvracení poškozování a vnějších škodlivých zásahů způsobených člověkem, nýbrž musí podle povahy věci zahrnovat též pozitivní opatření k ochraně a zlepšení stavu lokality.

- 155 Je nesporné, že článek 13 nařízení o stanovištích by prováděl čl. 4 odst. 1 a 2 směrnice o ochraně ptáků dostatečným způsobem, kdyby toto ustanovení bylo použitelné na ZCHO. Komise však na rozdíl od Irska, podle jehož vyjádření se tento článek 13 vztahuje rovněž na ZCHO především na základě článku 34 téhož nařízení, tvrdí, že účelem uvedeného nařízení je pouze provedení směrnici o ochraně stanovišť.
- 156 Článek 34 uvedeného nařízení stanoví, že: „Ustanovení článků 4, 5, 7, 13, 14, 15 a 16 se podle potřeby použijí obdobně na oblasti označené podle čl. 4 odst. 1 a 2 směrnice o ochraně ptáků“.
- 157 Článek 249 třetí pododstavec ES stanoví, že směrnice je závazná pro každý stát, kterému je určena, pokud jde o výsledek, jehož má být dosaženo, přičemž volba formy a prostředků se ponechává vnitrostátním orgánům. Z toho vyplývá, že Irsko, stejně jako kterýkoli jiný členský stát, má možnost zvolit si formu a prostředky, kterými provede směrnici o ochraně ptáků (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 20. listopadu 2003, Komise v. Francie, C-296/01, Recueil, s. I-13909, bod 55).
- 158 Podle judikatury Soudního dvora provedení směrnice do vnitrostátního právního řádu však musí účinně zajistit úplné uplatnění směrnice dostatečně jasným a přesným způsobem (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 30. května 1991, Komise v. Německo, C-361/88, Recueil, s. I-2567, bod 15).
- 159 Soudní dvůr rovněž rozhodl, jak bylo právě připomenuto v bodě 64 tohoto rozsudku, že přesnost provedení má v případě směrnice o ochraně ptáků zvláštní důležitost, jelikož správa společného dědictví na území jednotlivých členských států je svěřena těmto státům.

- 160 Je tedy třeba ověřit, zda je pravda, že článek 34 nařízení o stanovištích nezaručuje, jak tvrdí Komise, použití článku 13 tohoto nařízení na oblasti označené za ZCHO podle čl. 4 odst. 1 a 2 směrnice o ochraně ptáků.
- 161 Doslovný výklad uvedeného článku 34 umožňuje učinit závěr, že toto ustanovení samo o sobě nevylučuje z rozsahu působnosti nařízení o stanovištích použití článku 13 tohoto nařízení na oblasti označené podle čl. 4 odst. 1 a 2 směrnice o ochraně ptáků.
- 162 Nelze tedy přijmout argument Komise, podle kterého z důvodu, že v nařízení o stanovištích není uveden specifický cíl spočívající v uplatnění směrnice o ochraně ptáků, a vzhledem k omezením stanoveným European Communities Act nemůže být uvedené nařízení právním základem umožňujícím přijetí plánů řízení ochrany ptactva v ZCHO.
- 163 Z téhož důvodu nelze přijmout argument Komise, podle kterého nařízení o stanovištích neumožňuje použít na ZCHO opatření týkající se péče upravená v čl. 6 odst. 1 směrnice o ochraně stanovišť z důvodu, že jediným deklarovaným cílem tohoto nařízení je provedení uvedené směrnice. Jak totiž generální advokátka uvedla v bodě 82 svého stanoviska, pokud se na základě čl. 4 odst. 1 a 2 směrnice na ochranu ptáků musí na ZCHO použít obdobná opatření, jako jsou opatření upravená v uvedeném čl. 6 odst. 1 směrnice o ochraně stanovišť, nic nebrání vnitrostátnímu zákonodárci v tom, aby vytvořil jediné ustanovení, které provede pravidla stanovená v obou směrnících.
- 164 Rovněž nelze přijmout argument Komise týkající se omezení stanovených European Communities Act. Irsko totiž ve své žalobní odpovědi tvrdí, aniž by mu v tomto

bodě bylo Komisí oponováno, že nařízení o stanovištích sice není zákonem, ale nabylo ve svém celku nepochybně plné účinnosti a plynou z něj veškeré jeho právní následky, dokud nebude s úspěchem napadeno u příslušného soudu.

165 Konečně, ze stejného důvodu jako v bodě 161 tohoto rozsudku musí být odmítnut argument Komise, podle kterého se článek 13 nařízení o stanovištích, který se týká ochranných opatření přijímaných ministrem ohledně zvláště chráněných oblastí, nepoužije automaticky na ZCHO, protože podle znění článku 34 tohoto nařízení se některá jeho ustanovení „podle potřeby“ použijí „obdobně“ na oblasti označené podle čl. 4 odst. 1 a 2 směrnice o ochraně ptáků.

166 Podle ustálené judikatury Soudního dvora musí být mimoto rozsah působnosti vnitrostátních právních a správních předpisů hodnocen s ohledem na to, jak je vykládají vnitrostátní soudy (rozsudek ze dne 29. května 1997, Komise v. Spojené království, C-300/95, Recueil, s. I-2649, bod 37 a citovaná judikatura), přičemž v daném případě Komise na podporu své žaloby neuvedla žádné rozhodnutí vnitrostátního soudu, které by sporné ustanovení vnitrostátního práva vykládalo způsobem, který je v rozporu se směrnicí.

167 Za těchto podmínek se nejeví, že by Komise, která v rámci řízení o nesplnění povinnosti nese důkazní břemeno (výše uvedený rozsudek, Komise v. Řecko, bod 35 a citovaná judikatura), právně dostačujícím způsobem prokázala, že k datu uplynutí lhůty stanovené v doplňujícím odůvodněném stanovisku oznámeném dne 11. července 2003 byla působnost nařízení o stanovištích taková, jak ji chápe Komise.

168 Druhý žalobní důvod proto musí být zamítnut.

Ke třetímu žalobnímu důvodu, který vychází z toho, že ustanovení čl. 4 odst. 4 první věty směrnice o ochraně ptáků nebylo uplatněno na oblasti, které měly být označeny za ZCHO

Argumentace účastníků řízení

169 Komise tvrdí, že Irsko od roku 1981 nezajistilo uplatnění čl. 4 odst. 4 první věty směrnice o ochraně ptáků na oblasti, které, ačkoli měly být podle uvedené směrnice označeny za ZCHO, za ně označeny nebyly. Má za to, že vzhledem k rozsahu nedostatečného označení ZCHO irskými orgány může mít tento nedostatek významné dopady na ochranu dotčených druhů ptáků.

170 Komise je toho názoru, že ačkoli Irsko má právní úpravu o ochraně stanovišť nacházejících se mimo oblasti označené za ZCHO, nemá tato právní úprava ornitologickou specifitu, kterou vyžaduje ustanovení práva Společenství uvedené v předchozím bodě. Vnitrostátní právo zejména neukládá zvláštní povinnosti ohledně stanovišť volně žijících ptačích druhů, kterým by měla být poskytnuta ochrana vyplývající ze ZCHO, v oblastech, které nejsou součástí existující sítě ZCHO v Irsku. Komise uvádí konkrétní příklad problémů, se kterými se potýká pilich šedý, a dodává, že navíc oblastem neoznačeným za ZCHO, které takové označení vyžadují, není v Irsku poskytována ochrana požadovaná čl. 4 odst. 4 první větou směrnice o ochraně ptáků, a to ani proti jednání orgánů veřejné správy.

- 171 Podstatou irské odpovědi je, že je dokončován rozsáhlý průzkum týkající se pilicha šedého a že má být brzy dokončen návrh zásad rozvoje větrné energie.

Závěry Soudního dvora

- 172 Je třeba zdůraznit, že, jak bylo právě připomenuto v bodě 84 tohoto rozsudku, cílů ochrany vytyčených směrnicí o ochraně ptáků, jak jsou vyjádřeny v bodě 9 jejího odůvodnění, by nemohlo být dosaženo, kdyby členské státy musely dodržovat povinnosti, které vyplývají z čl. 4 odst. 4 uvedené směrnice, pouze tehdy, když byla předem označena ZCHO.
- 173 Jak rovněž vyplývá z judikatury Soudního dvora, znění článku 7 směrnice o ochraně stanovišť upřesňuje, že čl. 6 odst. 2 až 4 této směrnice nahrazuje čl. 4 odst. 4 první směrnice o ochraně ptáků ode dne provádění směrnice o ochraně stanovišť nebo ode dne označení nebo uznání členskými státy podle směrnice o ochraně ptáků, podle toho, které datum je pozdější. Je tedy zřejmé, že oblasti, které nebyly označeny za ZCHO, ačkoli za ně označeny měly být, podléhají i nadále režimu podle čl. 4 odst. 4 první věty směrnice o ochraně ptáků (výše uvedený rozsudek ze dne 7. prosince 2000, Komise v. Francie, C-374/98, body 46 a 47).
- 174 V projednávané věci přitom Irsko ani netvrdilo, že zajistilo uplatnění ustanovení čl. 4 odst. 4 první věty směrnice o ochraně ptáků na oblasti, které měly být podle této směrnice označeny za ZCHO.
- 175 Proto je třeba považovat třetí žalobní důvod za opodstatněný, aniž by bylo nutné zkoumat konkrétní příklady předložené Komisí.

Ke čtvrtému žalobnímu důvodu, který vychází z neprovedení a neuplatnění čl. 4 odst. 4 druhé věty směrnice o ochraně ptáků

Argumentace účastníků řízení

- 176 Komise Irsku vytýká, že úplně a řádně neprovedlo ani neuplatnilo ustanovení čl. 4 odst. 4 druhé věty směrnice o ochraně ptáků, které se týká vhodných opatření, která členské státy musí přijmout k předcházení znečišťování nebo poškozování stanovišť mimo ZCHO.
- 177 Na podporu svého žalobního důvodu Komise tvrdí, že jednotlivé vnitrostátní právní nástroje, konkrétně povolení týkající se integrované prevence znečištění, systém hospodaření s chlévskou mrvou, právní úprava územního plánování a ustanovení týkající se posuzování vlivů na životní prostředí, která mají provádět čl. 4 odst. 4 druhou větu směrnice o ochraně ptáků, nemají žádný specifický ornitologický obsah, který má tento článek. Přitom schází-li odkaz na specifické ornitologické požadavky, nelze předpokládat, že subjekty, které hrají roli v rámci ochrany životního prostředí, budou zohledňovat ornitologické zájmy. Komise je toho názoru, že několik vnitrostátních předpisů, které provádějí uvedený čl. 4 odst. 4 druhou větu, je neúplných a že přetrvává celá řada nedostatků. Jejich neúplnost dokazuje úpadek stanovišť, a třebaže to Irsko popírá, nelze v projednávané věci s úspěchem zpochybnit skutečnost, že úpadek stanovišť způsobily zásahy člověka.
- 178 Irsko na to odpovídá, že čl. 4 odst. 4 směrnice o ochraně ptáků je v praxi proveden několika programy a regulačními opatřeními. Tvrdí dále, že požadavky čl. 4 odst. 4 druhé věty směrnice o ochraně ptáků jsou provedeny Wildlife Act, který poskytuje pevný právní základ pro ochranu ptáčích druhů ve venkovském prostředí.

Závěry Soudního dvora

- 179 I když je pravda, že čl. 4 odst. 4 druhá věta směrnice o ochraně ptáků neukládá závazně povinnost dosáhnout určitých výsledků, přesto členské státy musí vzít se vší vážností cíl chránit stanoviště mimo ZCHO. Je třeba učinit závěr, že v daném případě Irsko musí usilovat o přijetí vhodných opatření k předcházení znečištění nebo rušivých zásahů do stanovišť (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek ze dne 18. března 1999, Komise v. Francie, bod 48).
- 180 Zprv je třeba přezkoumat, zda Irsko úplně a řádně provedlo uvedené ustanovení tím, že přijalo vhodná opatření pro předcházení znečišťování nebo poškozování stanovišť mimo ZCHO.
- 181 S ohledem na jednotlivé důkazy hodnocené jako celek je nutné učinit závěr, že v projednávané věci tomu tak není.
- 182 Pokud jde o povolení vydávaná v rámci integrovaného systému snižování znečištění Environmental Protection Agency (Agentura na ochranu životního prostředí), není zpochybňováno, jak uvedla Komise, že tento systém se týká pouze omezeného okruhu znečišťujících činností a neobsahuje žádný konkrétní odkaz na ornitologické požadavky stanovené v článku 4 směrnice o ochraně ptáků. Nadto se zdá, že Irsko odkazuje na provedení směrnice Rady 96/61/ES ze dne 24. září 1996 o integrované prevenci a omezování znečištění (Úř. věst. L 257, s. 26; Zvl. vyd. 15/03, s. 80), jejíž cíle jsou odlišné. Proto vnitrostátní právní úprava uvedených povolení nemůže být považována za dostatečné provedení čl. 4 odst. 4 druhé věty směrnice o ochraně ptáků.

- 183 Pokud jde o podmíněnost jednotné platby v rámci společné zemědělské politiky, Irsko tvrdí, že jednotlivé požadavky stanovené předpisy v oblasti řízení, čili první klíčový prvek této podmíněnosti, upravené v článku 4 nařízení Rady (ES) č. 1782/2003 ze dne 29. září 2003, kterým se stanoví společná pravidla pro režimy přímých podpor v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zavádějí některé režimy podpor pro zemědělce a kterým se mění nařízení (EHS) č. 2019/93, (ES) č. 1452/2001, (ES) č. 1453/2001, (ES) č. 1454/2001, (ES) č. 1868/94, (ES) č. 1251/1999, (ES) č. 1254/1999, (ES) č. 1673/2000, (EHS) č. 2358/71 a (ES) č. 2529/2001, jejichž seznam je uveden v příloze III tohoto nařízení, budou zavedeny postupně v období tří let počínaje 1. lednem 2005. Tento členský stát upřesňuje, že seznam těchto legislativních požadavků obsahuje odkaz na směrnici o ochraně ptáků. Ze stejných důvodů, jaké byly uvedeny v bodě 74 tohoto rozsudku, však k postupnému zavádění uvedených požadavků do vnitrostátního práva nemůže být přihlíženo.
- 184 Totéž platí pro druhý klíčový prvek této podmíněnosti jednotné platby, který se váže k dobrému zemědělskému a ekologickému stavu podle článku 5 nařízení č. 1782/2003, jehož minimální požadavky musí být definovány na základě rámce vymezeného v příloze IV tohoto nařízení, jelikož prováděcí opatření k tomuto článku vstoupí v platnost až od 1. ledna 2005.
- 185 Pokud jde o opatření přijatá v rámci programu ochrany životního prostředí venkova, jenž má poskytovat kompenzaci zemědělcům, kteří provozují zemědělskou činnost ekologickým způsobem, s cílem podpořit zlepšení stávajícího zemědělského hospodaření z hlediska ekologie, Komise připouští, že přináší volně žijícím ptákům výhody, neboť umožňují předcházet znečištění a poškozování stanovišť. Je však nesporné, že tento systém není jako celek použitelný na veškerou zemědělskou půdu nebo na území neoznačená za ZCHO. Proto ani tato opatření nelze považovat za opatření, jimiž se provádí čl. 4 odst. 4 druhá věta směrnice o ochraně ptáků.

- 186 Argumenty vztahující se k programu hospodaření se zemědělským odpadem (Farm Waste Management Scheme), jakož i k právní úpravě územního plánování včetně ustanovení o posuzování vlivů na životní prostředí musí být rovněž odmítnuty. Irsko totiž do těchto předpisů nevložit žádné ornitologické požadavky vyplývající z čl. 4 odst. 4 druhé věty směrnice o ochraně ptáků.
- 187 Pokud jde konečně o Wildlife Act, nelze než konstatovat, že jediným ustanovením, které je v tomto kontextu relevantní a které bylo Irskem v průběhu řízení citováno, je čl. 11 odst. 1. Nicméně toto ustanovení není dostatečně přesné na to, aby mohlo být považováno za ustanovení, které zaručuje provedení čl. 4 odst. 4 druhé věty směrnice o ochraně ptáků.
- 188 Zadruhé je třeba přezkoumat, zda Komise prokázala, že Irsko v praxi nevyvinulo dostatečnou snahu k tomu, aby předešlo znečištění či poškození stanovišť mimo ZCHO.
- 189 V tomto ohledu je třeba připomenout, že Komise uvádí jako příklad stanoviště kukačky obecné (*Cuculus canorus*), skřivana polního (*Alauda arvensis*), vlaštovky obecné (*Hirundo rustica*) a břehule říční (*Riparia riparia*), což jsou nespojitě se vyskytující ptačí druhy, které jsou uvedeny na „oranžovém seznamu“ seznamu *Birds of Conservation Concern in Ireland* uveřejněném v roce 1999 BirdWatch Ireland a Royal Society for the Protection of Birds. Tento seznam naznačuje, že uvedené druhy velmi trpí vývojem zemědělských postupů. Mimoto se Komise odvolává na zprávu *Ireland's Environment 2004* sestavenou Environmental Protection Agency, která objasňuje celkové poškozování stanovišť v Irsku vinou celé řady trendů.
- 190 Navíc je třeba konstatovat, že samotná skutečnost, že, jak Irsko tvrdí, bylo přijato několik programů a předpisů, nedokazuje, že tento členský stát vyvinul dostatečné

úsilí k tomu, aby se předešlo znečištění či poškození stanovišť. Jak uvedla generální advokátka v bodě 111 svého stanoviska, vážně míněné úsilí směřující k přijetí všech přiměřených opatření k dosažení kýženého výsledku vyžaduje cílené jednání.

- 191 V projednávané věci je třeba učinit závěr, že opatření přijatá Irskem jsou dílčími a izolovanými opatřeními, z nichž pouze některá podporují ochranu dotčených ptačích populací, netvoří však soudržný celek.
- 192 Ve prospěch tohoto závěru svědčí i skutečnost, že Irsko nemělo námitek proti obsahu seznamu *Birds of Conservation Concern in Ireland* uveřejněnému v roce 1999 ani proti obsahu zprávy *Ireland's Environment 2004*, dvěma výše zmíněným ornitologickým studiím, které předložila Komise.
- 193 S ohledem na soubor důkazů předložených Komisí, je proto třeba dospět k závěru, že Irsko úplně a řádně neprovedlo ani neuplatnilo čl. 4 odst. 4 druhou větu směrnice o ochraně ptáků. Nesplnění povinnosti tvrzené v tomto žalobním důvodu je tedy prokázáno.

K pátému žalobnímu důvodu, který vychází z nedostatečného provedení a uplatnění čl. 6 odst. 2 až 4 směrnice o ochraně stanovišť

- 194 Pátý žalobní důvod se týká, pokud jde o ZCHO označené podle směrnice o ochraně ptáků, skutečnosti, že Irsko nepřijalo veškerá požadovaná opatření k tomu, aby dosáhlo souladu s ustanoveními čl. 6 odst. 2 až 4 směrnice o ochraně stanovišť. Tento žalobní důvod se týká rovněž nedostatečného provedení čl. 6 odst. 2 této směrnice, pokud jde o rekreační využívání veškerých lokalit, na něž se vztahuje toto ustanovení.

Úvodní poznámky

- ¹⁹⁵ Článek 7 směrnice o ochraně stanovišť stanoví, že povinnosti vyplývající z ustanovení čl. 6 odst. 2 až 4 této směrnice nahrazují povinnosti vyplývající z první věty čl. 4 odst. 4 směrnice o ochraně ptáků, pokud jde o oblasti označené podle čl. 4 odst. 1 této směrnice nebo obdobně uznané podle čl. 4 odst. 2 uvedené směrnice, a to ode dne provádění směrnice o ochraně stanovišť nebo ode dne označení nebo uznání podle směrnice o ochraně ptáků, podle toho, které datum je pozdější.
- ¹⁹⁶ Z toho vyplývá, že čl. 6 odst. 2 až 4 směrnice o ochraně stanovišť musí být v Irsku uplatňován na ZCHO od 10. června 1994, tj. ode dne uplynutí lhůty pro provedení této směrnice v tomto členském státě nebo ode dne jejich označení nebo uznání podle směrnice o ochraně ptáků, je-li toto datum pozdější.

K nedostatečnému provedení a uplatnění čl. 6 odst. 2 směrnice o ochraně stanovišť

— Argumentace účastníků řízení

- ¹⁹⁷ Komise má za to, že Irsko k 10. červnu 1984 nebo po tomto datu řádně neprovedlo čl. 6 odst. 2 směrnice o ochraně stanovišť ani jej řádně neuplatnilo na veškeré oblasti označené na základě čl. 4 odst. 1 směrnice o ochraně ptáků nebo uznané podle čl. 4 odst. 2 téže směrnice.

198 Tvrdí, že podle nařízení o stanovištích, které podle tvrzení Irska provádí čl. 6 odst. 2 směrnice o ochraně stanovišť, závisí možnost bojovat s činnostmi vlastníků pozemků, které jsou potenciálně škodlivé, do značné míry na oznámeních, která jsou těmto vlastníkům doručena v okamžiku, kdy je navrženo označit určitou oblast za lokalitu, na kterou se vztahuje čl. 6 odst. 2 směrnice o ochraně stanovišť. Článek 14 uvedeného nařízení svěřuje příslušnému ministrovi pravomoc vydávat oznámení a stanovit podmínky pro využívání pozemků. Tato pravomoc je však omezena dvěma způsoby.

199 Prvním z těchto omezení je právní omezení, neboť článek 14 nařízení o stanovištích je formulován tak, že se použije pouze na ZCHO označené po vstupu tohoto nařízení v platnost, takže se nepoužije na ZCHO označené před tímto datem. V případě existujících ZCHO není stanoveno, že se vlastníkům pozemků doručují oznámení s výslovným uvedením činností, které vyžadují povolení podle prováděcích předpisů, takže se na tyto oblasti systém boje proti škodlivým činnostem neuplatní.

200 Druhé omezení je faktické, jelikož uvedené nařízení není uplatňováno na všechny ZCHO.

201 Komise zastává názor, že není-li využíváno oznámení s uvedením omezení, neexistuje v irských právních předpisech pravidlo, které by umožnilo, aby na pozemky ve veřejném vlastnictví nacházející se v ZCHO plně dopadaly účinky ustanovení čl. 6 odst. 2 směrnice o ochraně stanovišť. Má rovněž za to, že pokud jsou tyto činnosti vykonávány na pozemcích, které jsou ve veřejném vlastnictví nebo nad nimiž má stát kontrolu, vnitrostátní právní předpisy nestanoví výslovnou právní povinnost, která by orgánům pověřeným regulací těchto činností ukládala povinnost přijmout prováděcí opatření k zajištění dodržování čl. 6 odst. 2 uvedené směrnice.

- 202 Komise uvádí jako příklad činnosti, která porušuje čl. 6 odst. 2 směrnice o ochraně stanovišť, nepovolený mechanizovaný sběr mušlí v ZCHO Bannow Bay a poukazuje rovněž na škodlivý rozvoj ZCHO Glen Lough.
- 203 Irsko odmítá veškerá tvrzení Komise. Upozorňuje na to, že čl. 6 odst. 2 směrnice o ochraně stanovišť je vedle ustanovení článku 14 nařízení o stanovištích proveden i čl. 13 odst. 3 tohoto nařízení, který se použije jak na oblasti zvláštní ochrany, tak na ZCHO. Irsko rovněž za stejným účelem odkazuje na články 17 a 18 nařízení o stanovištích a trvá na svém stanovisku, že zákony o plážích (Foresshore Acts) umožňují zajistit ochranu ZCHO.

— Závěry Soudního dvora

- 204 Předně je třeba připomenout, že čl. 6 odst. 2 směrnice o ochraně stanovišť, stejně jako čl. 4 odst. 4 první věta směrnice o ochraně ptáků, ukládá členským státům povinnost přijmout vhodná opatření k tomu, aby se v oblastech označených podle odstavce 1 uvedeného článku nebo uznaných podle odstavce 2 téhož článku předešlo poškozování stanovišť, jakož i významnému vyrušování druhů, pro něž byly ZCHO označeny nebo uznány (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 13. června 2002, Komise v. Itálie, C-117/00, Recueil, s. I-5335, bod 26).
- 205 Pokud jde o argument Irska, podle kterého čl. 13 odst. 3 nařízení o stanovištích provádí čl. 6 odst. 2 směrnice o ochraně stanovišť, nelze než konstatovat, že jediným cílem uvedeného čl. 13 odst. 3 je uložit příslušnému ministrovi povinnost přijmout vhodné předpisy k předcházení poškozování přírodních stanovišť a stanovišť druhů, jakož i vyrušování druhů, pro něž byly tyto oblasti označeny, takže toto ustanovení je

účinné pouze tehdy, když je ministr za dotčené ZCHO přímo odpovědný. V režimu nařízení o stanovištích přitom čl. 13 odst. 3 tohoto nařízení doplňuje ustanovení článků 4 a 14 téhož nařízení, které upravují systém odpovědnosti vlastníka pozemku založený na oznámeních. Vzhledem k tomu, že v projednávané věci je nesporné, že tato oznámení nebyla vydána u všech ZCHO, nelze mít za to, že čl. 13 odst. 3 nařízení o stanovištích dostatečně provádí čl. 6 odst. 2 směrnice o ochraně stanovišť.

206 Pokud jde o argument, podle kterého článek 14 nařízení o stanovištích upravuje kontrolu zásahů a činností, jejichž seznam je uveden v oznámení vydaném příslušným ministrem v souladu s článkem 4 tohoto nařízení, a podle kterého lze vyjmenované činnosti vykonávat pouze s povolením ministra nebo na základě dohody o správě podle článku 12 téhož nařízení, postačuje konstatování, že uvedený článek 14 vychází rovněž z existence oznámení. Proto z téhož důvodu, jaký byl uveden v předchozím bodě, nelze toto ustanovení považovat za ustanovení zajišťující dostatečné provedení čl. 6 odst. 2 směrnice o ochraně stanovišť.

207 Pokud jde o argument, podle kterého článek 17 nařízení o stanovištích dovoluje příslušnému ministrovi obrátit se na soud s návrhem na zákaz zásahů nebo činností, které se s ohledem na provedené posouzení jeví jako škodlivé pro evropskou lokalitu, včetně ZCHO, a podle kterého článek 18 uvedeného nařízení přiznává příslušnému ministrovi obdobnou pravomoc v případě, že by k zásahu nebo činnosti poškozujícím ZCHO došlo v oblasti nacházející se mimo tuto ZCHO, je třeba dospět k závěru, že, jak správně tvrdí Komise a jak uvedla generální advokátka v bodě 127 svého stanoviska, tato ustanovení neumožňují předcházet poškozování přírodních stanovišť a stanovišť druhů ani významnému vyrušování druhů, pro něž byly dotčené oblasti označeny.

- 208 Třebaže Irsko ve své duplice uvádí, že pravomoci příslušného ministra, jak jsou upřesněny v předchozím bodě, mohou být použity v rámci návrhu na rozhodnutí o předběžném opatření, je třeba dospět k závěru, že tato ustanovení se mohou uplatnit až poté, co byly tyto činnosti již zahájeny, a tedy poté, co již došlo k případným poškozením. Mimoto příslušný ministr není oprávněn jednostranně zakázat škodlivou činnost a výše zmíněné pravomoci předpokládají, že před podáním návrhu na soudní zákaz je učiněno odpovídající posouzení vlivů této činnosti na životní prostředí. Ochrana ZCHO, která je pojata reaktivně, může být těmito procesními etapami citelně zpomalena. Tato ustanovení nezajišťují ochranu ZCHO ani proti činnostem soukromých osob, neboť takováto ochrana vyžaduje, aby těmto osobám bylo preventivně zabráněno věnovat se potenciálně škodlivým činnostem.
- 209 Proto ani články 17 a 18 uvedeného nařízení nemohou být považovány za články, které dostatečně provádějí čl. 6 odst. 2 směrnice o ochraně stanovišť.
- 210 Nelze ani přijmout argument Irska, podle kterého ochranu ZCHO umožňují zajistit zákony o plážích. K tomuto postačuje uvést, že uvedené zákony umožňují zajistit pouze ochranu pobřežních oblastí, a že se tedy neuplatní na ZCHO nacházející se mimo tyto oblasti.
- 211 Konečně, pokud jde o nepovolený mechanizovaný sběr mušlí v ZCHO Bannow Bay, který byl uveden Komisí jakožto příklad činnosti porušující čl. 6 odst. 2 směrnice o ochraně stanovišť, je třeba mít na zřeteli, že se jedná, jak uvedla generální advokátka v bodě 140 svého stanoviska, o pouhý ilustrativní příklad, který není předmětem žaloby. Komise v každém případě nepředložila žádný důkaz, který by umožňoval určit, že v tomto bodě došlo k nesplnění povinnosti.

- 212 Z toho vyplývá, že Irsko řádně neprovedlo k 10. červnu 1994 nebo po tomto datu čl. 6 odst. 2 směrnice o ochraně stanovišť ve vztahu k veškerým oblastem označeným na základě čl. 4 odst. 1 směrnice o ochraně ptáků nebo uznaným podle čl. 4 odst. 2 této směrnice.
- 213 Je tedy třeba učinit závěr, že žalobní důvod je v tomto bodě opodstatněný.

K nedostatečnému provedení čl. 6 odst. 2 směrnice o ochraně stanovišť v oblasti rekreačních aktivit

— Argumentace účastníků řízení

- 214 Komise má za to, že Irsko neprovedlo dostatečně čl. 6 odst. 2 směrnice o ochraně stanovišť, pokud jde o rekreační využívání veškerých lokalit uvedených v tomto ustanovení. Má za to, že irská právní úprava pokrývá pouze činnosti vlastníků pozemků a že je v několika ohledech mezerovitá, pokud jde o předcházení škodám na stanovištích způsobeným uživateli, kteří využívají pozemky k rekreačním účelům. Použití článků 14 a 17 nařízení o stanovištích nevedlo k sestavení taxativních výčtů zakázaných činností. Mimoto mechanismy upravené v článku 17 uvedeného nařízení jsou reaktivní povahy a nezdá se, že by některé z ustanovení uváděných Irskem chránilo ZCHO proti rekreačním činnostem, kterým se uživatelé věnují.
- 215 Nehledě na informace o návrzích vhodných legislativních změn včetně návrhu zákona z roku 2004 o námořní bezpečnosti (Maritime Safety Bill) Irsko zpochybňuje argument, že současná právní úprava je nedostatečná, pokud jde o provedení čl. 6 odst. 2 směrnice o ochraně stanovišť v rámci rekreačního využívání pozemků

nacházejících se v ZCHO. Tento členský stát vysvětluje, že vnitrostátní orgány mají pravomoc kontrolovat rekreační činnosti, jakož i jiné činnosti vykonávané v evropských lokalitách jinými osobami než vlastníkem pozemku, a ukládat sankce. V tomto kontextu se odvolává na čl. 4 odst. 3 písm. b) nařízení o stanovištích, jakož i na články 14, 17 a 18 tohoto nařízení, Wildlife Act a trestní zákon (o veřejném pořádku) [Criminal Justice (Public Order) Act] z roku 1994.

— Závěry Soudního dvora

- 216 Pokud jde o argument Irsko, podle kterého se ustanovení článku 14 nařízení o stanovištích, který omezuje provádění zásahů nebo činností, neomezují jen na vlastníky, držitele pozemku nebo držitele povolení, ale použijí se na všechny osoby, jestliže zásah nebo činnost byly uvedeny v oznámení vydaném na základě čl. 4 odst. 2 tohoto nařízení, postačuje uvést, že čl. 14 odst. 3 téhož nařízení nedovoluje sankcionovat třetí osoby, které o oznámení nevěděly. Tyto osoby mohou namítat „přiměřené liberační důvody“ uvedené v tomto ustanovení. Z tohoto důvodu je provedení čl. 6 odst. 2 směrnice o ochraně stanovišť přinejmenším nedostatečně přesné.
- 217 Pokud jde o argument Irsko, podle kterého řízení upravené v člancích 17 a 18 nařízení o stanovištích je zvláštním a odlišným řízením, které může být zahájeno vůči kterékoliv osobě a není závislé na obsahu učiněného „oznámení“, je třeba dospět k závěru, že není zaručeno, že toto řízení lze použít u osob, které oznámení podle článku 4 uvedeného nařízení nedostaly. Navíc, jak bylo právě konstatováno v bodech 208 a 209 tohoto rozsudku, uvedené řízení je pouhým reaktivním opatřením, a tudíž články 17 a 18 nařízení o stanovištích nelze považovat za ustanovení zajišťující dostatečné provedení čl. 6 odst. 2 směrnice o ochraně stanovišť.

- 218 Pokud jde o argument, podle kterého Wildlife Act stanoví v článcích 22, 23 a 76 možnost zasáhnout v případě zjevného a úmyslného rušivého zásahu v místech využívaných k rozmnožování či odpočinku volně žijícího chráněného živočicha nebo v případě vyrušování chráněných ptáků v období hnízdění a podle kterého pravomoci svěřené tímto zákonem zahrnují možnost zabavit věci a vozidla použitá pachatelí, postačuje uvést, že je nesporné, že uvedený zákon nepokrývá veškeré škody, které mohou být způsobeny při rekreačním využití.
- 219 Konečně, pokud jde o argument, že porušování práv k soukromému vlastnictví bylo requalifikováno ve vnitrostátním právu článkem 19 A trestního zákona (o veřejném pořádku) z roku 1994 na trestný čin a že sankce uložené v případě odsouzení mohou mít formu pokut a zabavení vozidel a věcí, je třeba připomenout, že v rámci směrnice o ochraně ptáků, která stanoví komplexní a technická pravidla v oblasti práva životního prostředí, jsou členské státy zvláště povinny dbát na to, aby jejich právní předpisy určené k zajištění provedení této směrnice byly jasné a přesné (viz rozsudek ze dne 20. října 2005, C-6/04, Komise v. Spojené království, Sb. rozh. s. I-9017, bod 26).
- 220 Ze zkoumaných trestněprávních ustanovení o porušování vlastnických práv, kterých se Irsko dovolává, přitom vyplývá, že tato ustanovení nejsou výslovně spojena s ochranou přírodních stanovišť a stanovišť druhů proti poškozování a vyrušování druhů, a že tedy nejsou koncipována k předcházení škod na stanovištích při rekreačním využívání ZCHO. Nejsou tedy jasným a přesným provedením ustanovení směrnice o ochraně stanovišť, které by plně vyhovovalo požadavku právní jistoty.
- 221 I v tomto bodě je tedy třeba považovat žalobní důvod za opodstatněný.

K nedostatečnému provedení a uplatnění čl. 6 odst. 3 a 4 směrnice o ochraně stanovišť

— Argumentace účastníků řízení

- 223 Komise tvrdí, že Irsko řádně neprovedlo ani neuplatnilo čl. 6 odst. 3 a 4 směrnice o ochraně stanovišť.
- 223 Pokud jde o provedení, Komise tvrdí, že vnitrostátní právní úprava neobsahuje ustanovení, která by zaručovala, že plány, na rozdíl od projektů, budou posuzovány podle čl. 6 odst. 3 směrnice o ochraně stanovišť. Vnitrostátní právní předpisy navíc neumožňují adekvátní uplatnění těchto ustanovení práva Společenství na projekty mimo ZCHO, které však mají značné dopady uvnitř ZCHO.
- 224 Pokud se jedná o uplatnění, má Komise za to, že Irsko nezajišťuje systematicky, aby plány a projekty, které mohou mít významný vliv na ZCHO, ať už samostatně, či v kombinaci s jinými plány a projekty, byly předem odpovídajícím způsobem posouzeny.
- 225 Irsko tvrdí, že žádné opatření ani žádný projekt na základě jakéhokoliv plánu nemohou vyvolat právní ani faktické účinky, aniž by byly posouzeny. I když plány mohou podněcovat určité činnosti, neosvobozují od povinnosti provádět kontroly lokalit podléhajících příslušným právním režimům ani těmto kontrolám nebrání. Nemají vliv na přijetí či zamítnutí projektu, který může mít dopad na lokalitu. Před tím, než je možné plán či projekt v lokalitě realizovat, podléhá v souladu s ustanoveními směrnice o ochraně stanovišť nejprve řízení o celkovém posouzení

vlivů v rámci právního režimu stanoveného nařízením o stanovištích, nařízení o územním plánování nebo jiného právního režimu. Žádný plán či projekt tedy v lokalitě nelze realizovat, aniž by byl posouzen.

— Závěry Soudního dvora

²²⁶ Pokud jde o provedení čl. 6 odst. 3 a 4 směrnice o ochraně stanovišť, je třeba připomenout, že Soudní dvůr již rozhodl, že čl. 6 odst. 3 uvedené směrnice podřizuje požadavek odpovídajícího posouzení dopadů plánu nebo projektu podmínce, že existuje pravděpodobnost nebo riziko, že významně ovlivní dotyčnou lokalitu. S přihlédnutím zejména k zásadě obezřetnosti existuje takové riziko, pokud nelze vyloučit na základě objektivních skutečností, že uvedený plán nebo projekt významně dotyčnou lokalitu ovlivní (výše uvedený rozsudek ze dne 20. října 2005, Komise v. Spojené království, bod 54 a tam citovaná judikatura).

²²⁷ Z toho vyplývá, že směrnice o ochraně stanovišť vyžaduje, aby každý plán nebo projekt byl příslušným způsobem posouzen z hlediska svých vlivů, pokud na základě objektivních skutečností nelze vyloučit jeho významný dopad na dotyčnou lokalitu.

²²⁸ Irsko k tomu tvrdí, že plány podléhají odpovídajícímu posouzení jejich vlivů na lokalitu na základě článků 27 až 33 nařízení o stanovištích, které upravují posuzování různých rozvojových projektů („various development proposals“). Irsko však neprokázalo, že takové projekty jsou plány ve smyslu čl. 6 odst. 3 směrnice o ochraně stanovišť.

229 Irsko dále tvrdí, že zákon o územním plánování a rozvoji (Planning and Development Act) z roku 2000 zavedl požadavky týkající se zohledňování některých plánů, zejména pokynů pro regionální územní plánování, rozvojových plánů a místních plánů, které mohou mít značné dopady na životní prostředí. Od 1. ledna 2001 musí každý z těchto uvedených plánů obsahovat informace o potenciálně závažných dopadech své realizace na životní prostředí. Tento požadavek byl do zákona vložen s předstihem v očekávání znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/42/ES ze dne 27. června 2001 o posuzování vlivů některých plánů a programů na životní prostředí (Úř. věst. L 197, s. 30; Zvl. vyd. 15/06, s. 157). Avšak i přes existenci takovéto právní úpravy nelze mít za to, že Irsko splnilo své povinnosti vyplývající z čl. 6 odst. 3 směrnice o ochraně stanovišť. Povinnost obsažená v uvedeném zákoně o územním plánování a rozvoji se totiž vztahuje pouze na informace o potenciálně závažných dopadech na životní prostředí, zatímco čl. 6 odst. 3 směrnice o ochraně stanovišť vyžaduje, aby bylo předem učiněno posouzení vlivů plánů rozvoje.

230 Mimoto Irsko rovněž tvrdí, že provádí posouzení na základě směrnice Rady ze dne 27. června 1985 o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých projektů na životní prostředí (Úř. věst. L 175, s. 40; Zvl. vyd. 15/01, s. 248), jakož i na základě směrnice 2001/42, která je rovněž provedena nařízením týkajícím se Evropských společenství z roku 2004 o posuzování vlivů některých plánů a programů na životní prostředí [European Communities (Environmental Assessment of certain Plans and Programmes) Regulations] a nařízením z roku 2004 o strategickém posuzování vlivů na životní prostředí plánování a rozvoje (Planning and Development Strategic Environmental Assessment Regulations).

231 Tyto dvě směrnice však obsahují ustanovení upravující rozhodovací postup, aniž by zavazovaly členské státy, pokud jde o rozhodnutí, a vztahují se pouze na některé projekty a plány. Naproti tomu čl. 6 odst. 3 druhá věta směrnice o ochraně stanovišť stanoví, že plán nebo projekt může být schválen teprve poté, co se příslušné vnitrostátní orgány ujistí, že nebude mít nepříznivý účinek na celistvost příslušné

lokality. Posouzení podle směrnice 85/337 nebo podle směrnice 2001/42 tedy nemůže nahradit postup stanovený v čl. 6 odst. 3 a 4 směrnice o ochraně stanovišť.

- 232 Konečně, pokud jde o tvrzení Komise, že irská první úprava neumožňuje řádné uplatnění ustanovení čl. 6 odst. 3 a 4 směrnice o ochraně stanovišť na projekty nacházející se mimo ZCHO, které však mají podstatné dopady uvnitř těchto ZCHO, postačuje uvést, že je nesporné, že posudek vlivů na životní prostředí, který si musí objednat dotčené soukromé osoby, které nesou s ním spojené náklady v minimální výši 15 000 eur, je vyžadován pouze u osevních ploch o více než 50 ha, ačkoli průměrná velikost osevních ploch v Irsku je přibližně 8 ha.
- 233 Z výše uvedeného tedy vyplývá, že vzhledem k tomu, že irská právní úprava nepodrobuje plány odpovídajícímu posouzení jejich vlivů na ZCHO, čl. 6 odst. 3 a 4 směrnice o ochraně stanovišť nebyl do irského vnitrostátního právního řádu dostatečně proveden.
- 234 Žaloba tedy musí být v tomto bodě považována za opodstatněnou.
- 235 Pokud jde o uplatnění čl. 6 odst. 3 a 4 směrnice o ochraně stanovišť, Komise se opírá o příklady projektů akvakultur a drenážních prací v ZCHO Glen Lough. Je proto třeba se jimi postupně zabývat.
- 236 Zaprvé, pokud jde o projekty akvakultury, Komise se v podstatě opírá o studii *Review of the Aquaculture Licensing System in Ireland* vypracovanou v roce 2000 BirdWatch Ireland, která ji vede k tvrzení, že Irsko v rozporu s čl. 6 odst. 3 a 4

směrnice o ochraně stanovišť systematicky opomíjelo řádně posoudit tyto projekty nacházející se v ZCHO nebo které by mohly mít vliv na některou ze ZCHO. V tomto kontextu zdůrazňuje význam předem vypracované expertizy pro účely posouzení vlivů určitého projektu na cíle ochrany stanovené pro dotčenou ZCHO.

237 Je třeba upřesnit, že tato studie zkoumá 271 povolení akvakulturních projektů vydaných ministerstvem spojů, námořních záležitostí a přírodních zdrojů v období od června 1998 do prosince 1999 a 46 žádostí, které zatím nebyly vyřízeny. Mimoto 72 povolení a 9 dosud nevyřízených žádostí se týká akvakulturních projektů nacházejících se v ZCHO nebo v jejich blízkosti. Vydaná povolení se v případě 84% činností povolených v ZCHO týkají farem na chov ústřic a mušlí.

238 Je třeba rovněž připomenout, že podle čl. 6 odst. 3 první věty směrnice o ochraně stanovišť jakýkoliv plán nebo projekt, který s určitou lokalitou přímo nesouvisí nebo není pro péči o ni nezbytný, podléhá odpovídajícímu posouzení svých důsledků pro lokalitu z hlediska cílů její ochrany, pokud na základě objektivních skutečností není možno vyloučit, že bude mít pravděpodobně na tuto lokalitu významný vliv, a to buď samostatně, nebo v kombinaci s jinými plány nebo projekty (rozsudek ze dne 7. září 2004, Waddenvereniging a Vogelbeschermingsvereniging, C-127/02, Sb. rozh. s. I-7405, bod 45).

239 Uvedená studie vypracovaná BirdWatch Ireland upozorňuje na několik potenciálních škodlivých dopadů chovu mlžů, jako jsou ztráta oblastí poskytujících potravu a vyrušování způsobené zesílením lidské činnosti, a uvádí, že ptačí stanoviště jsou velmi málo chráněna i v případě, že se akvakulturní projekt nachází uvnitř ZCHO. Irsko netvrdí, že všechny akvakulturní projekty jsou bez následků na ZCHO.

- 240 Z toho vyplývá, že součástí povolovacího řízení mělo být odpovídající posouzení dopadů každého jednotlivého projektu. K tomu je třeba uvést, že Irsko pouze tvrdilo, aniž by poskytlo přesné vysvětlení, že irské povolovací řízení týkající se akvakulturních chovů, včetně ustanovení o konzultaci veřejnosti, ve skutečnosti počítá s tím, že před tím, než bude rozhodnuto o povolení projektu na rozvoj akvakultury, budou dopodrobna posouzeny veškeré jeho aspekty.
- 241 Proto je třeba učinit závěr, že Irsko nezajišťuje systematicky, aby akvakulturní projekty, které mohou mít významný vliv na ZCHO, a to buď samostatně, nebo v kombinaci s jinými projekty, byly předem odpovídajícím způsobem posouzeny.
- 242 Tento závěr je potvrzen skutečností, že Irsko k vyvrácení Komisí tvrzeného nesplnění povinnosti nepředložilo konkrétní písemné vědecké posudky, ve kterých by se uvádělo, že akvakulturní projekty byly předem detailně zkoumány z ornitologického hlediska.
- 243 Podle čl. 6 odst. 3 směrnice o ochraně stanovišť přitom odpovídající posouzení důsledků plánu nebo projektu na příslušnou lokalitu implikuje, že před schválením plánu nebo projektu musí být, s přihlédnutím k nejlepším vědeckým poznatkům v dané oblasti, identifikovány všechny stránky plánu nebo projektu, které mohou samostatně nebo v kombinaci s jinými plány nebo projekty ovlivnit cíle ochrany této lokality. Příslušné vnitrostátní orgány takovou činnost v chráněné lokalitě povolí pouze za podmínky, že se ujistily, že nebude mít škodlivý dopad na celistvost této lokality. O takový případ jde, pokud z vědeckého hlediska nepřetrvává žádná důvodná pochybnost o neexistenci takových dopadů (viz výše uvedený rozsudek Waddenvereniging a Vogelbeschermingsvereniging, bod 61).

- 244 Pokud jde o argument Irska, podle kterého nebylo žádné posouzení vlivů na životní prostředí u chovu mlžů vyžadováno pro jejich malé rozměry, a proto že mají pouze omezený dopad na životní prostředí, Komise právem tvrdí, že toto není dostatečným důvodem pro neprovedení posouzení dopadů takového plánu nebo projektu. Článek 6 odst. 3 první věta směrnice o ochraně stanovišť totiž vyžaduje, jak bylo právě připomenuto v bodě 238 tohoto rozsudku, odpovídající posouzení každého plánu nebo projektu v kombinaci s jinými plány a projekty.
- 245 Z judikatury Soudního dvora rovněž vyplývá, že nezohlednění kumulativního účinku projektů má v praxi za následek, že veškeré projekty určitého typu mohou být vyňaty z povinnosti provést posouzení, ačkoli mohou mít, pokud jsou pojímány jako celek, podstatný vliv na životní prostředí (viz obdobně rozsudek ze dne 21. září 1999, Komise v Irsko, C-392/96, Recueil, s. I-5901, bod 76).
- 246 Konečně, pokud jde o argument Irska, podle kterého je povolení zachování rozvojových projektů, které byly realizovány bez předchozího povolení, slučitelné se směrnicí o ochraně stanovišť, postačuje uvést, že posouzení již realizovaného plánu rozvoje nelze považovat za ekvivalentní k posouzení plánu nebo projektu ve smyslu čl. 6 odst. 3 první věty směrnice o ochraně stanovišť.
- 247 Žalobní důvod musí tedy být v tomto bodě považován za opodstatněný.
- 248 Zadruhé, pokud jde o drenážní práce v ZCHO Glen Lough, Komise tvrdí, že Irsko v rozporu s ustanoveními čl. 6 odst. 3 a 4 směrnice o ochraně stanovišť realizovalo v roce 1992 a 1997 drenážní projekt, který může významně ovlivnit Glen Lough, aniž by předtím bylo provedeno odpovídající posouzení tohoto projektu a aniž by byl

dodržení odpovídající rozhodovací postup, což způsobilo poškození stanovišť v rozporu s čl. 6 odst. 2 uvedené směrnice. Irsko navíc nepředložilo důkazy o tom, že byla zjednána náprava tohoto poškození.

249 Úvodem je třeba poznamenat, že v okamžiku drenážních prací, které Office of Public Works (úřad pro veřejné práce) zahájil v roce 1992, směrnice o ochraně stanovišť nebyla ještě použitelná. Z toho důvodu uvedené práce nejsou předmětem této žaloby.

250 Z judikatury Soudního dvora dále vyplývá, že skutečnost, že plán nebo projekt byl povolen podle postupu stanoveného v čl. 6 odst. 3 směrnice o stanovištích, činí zbytečným, pokud jde o zásah v chráněné lokalitě, na niž se zmíněný plán nebo projekt vztahuje, současné použití normy všeobecné ochrany uvedené v odstavci 2 tohoto článku (výše uvedený rozsudek Waddenvereniging a Vogelbeschermingsvereniging, bod 35).

251 Proto, pokud jde o žalobní důvod týkající se drenážních prací provedených v roce 1997, je třeba ověřit, zda takovéto činnosti mohou porušovat čl. 6 odst. 3 a 4 směrnice o ochraně stanovišť.

252 Porušení čl. 6 odst. 3 a 4 uvedené směrnice předpokládá, že předmětné drenážní práce jsou projektem, který přímo nesouvisí s lokalitou nebo není pro péči o ni nezbytný, avšak může mít na tuto lokalitu významný vliv, a to buď samostatně, nebo v kombinaci s jinými plány nebo projekty.

- 253 V tomto ohledu je nesporné, že tyto práce jsou projektem a že přímo nesouvisí s lokalitou ani nejsou pro péči o ni nezbytné. Z toho vyplývá, že podle judikatury uvedené v bodě 226 tohoto rozsudku, měly být podrobeny posouzení jejich vlivů na cíle ochrany stanovené pro ZCHO Glen Lough, pokud na základě objektivních skutečností nemohlo být vyloučeno, že mají významný dopad na dotčenou lokalitu, a to buď samostatně, nebo v kombinaci s jinými plány nebo projekty.
- 254 S přihlédnutím zejména k zásadě obezřetnosti, jež je jedním ze základů politiky vysoké úrovně ochrany prováděné Společenstvím v oblasti životního prostředí v souladu s čl. 174 odst. 2 prvním pododstavcem ES a v jejímž světle má být směrnice o ochraně stanovišť vykládána, v případě pochybností ohledně neexistence významného vlivu, je třeba přistoupit k takovému posouzení (viz výš uvedený rozsudek Waddenvereniging a Vogelbeschermingsvereniging, bod 44).
- 255 Ze spisu vyplývá, že ZCHO Glen Lough, jejíž rozloha je přibližně 80 ha a která byla označena v roce 1995, je významným zimovištěm pro stěhovavé ptáky v centrálním regionu Irska. V této oblasti se vyskytoval zejména celosvětově významný počet labutí zpěvných (*Cygnus cygnus*) a má pro ptactvo zvláštní význam kvůli vodě.
- 256 V projednávané věci Irsko ve své žalobní odpovědi připouští, poté, co zdůraznilo, že předmětné práce byly pouhou údržbou existujících drenážních kanálů v rámci drenážního systému, který je staršího data než označení lokality, že se zdá, že údržba drenáže Silver River prováděná v roce 1997 Office of Public Works snížila dobu hydrologické odezvy, a v důsledku toho nastal pokles využívání lokality labutěmi zpěvnými.

- 257 Je tedy třeba učinit závěr, že Irsko tím, že neposoudilo vliv udržovacích prací drenážních kanálů na cíle ochrany ZCHO Glen Lough před jejich realizací, porušilo čl. 6 odst. 3 první větu směrnice o ochraně stanovišť.
- 258 Dále z čl. 6 odst. 3 druhé věty směrnice o ochraně stanovišť vyplývá, že v takovém případě, jaký je předmětem tohoto řízení, příslušné vnitrostátní orgány mohly povolit tuto činnost, s přihlédnutím k výsledkům odpovídajícího posouzení vlivů uvedených prací na dotčenou lokalitu s ohledem na cíle její ochrany, pouze za podmínky, že se ujistily, že tato činnost nebude mít škodlivé dopady na celistvost této lokality, a tudíž z vědeckého hlediska nepřetrvávala žádná důvodná pochybnost o neexistenci takových dopadů (viz výše uvedený rozsudek Waddenvereniging a Vogelbeschermingsvereniging, bod 67).
- 259 Jak uvedla generální advokátka v bodě 182 svého stanoviska, povolení bylo z pohledu čl. 6 odst. 3 druhé větě směrnice o ochraně stanovišť protiprávní již z toho důvodu, že chybí posouzení vlivů udržovacích prací drenážních kanálů provedených v roce 1997 na lokalitu. Vyjádření Irska navíc svědčí o tom, že, jak bylo právě uvedeno v bodě 256 tohoto rozsudku, povolení nebylo možné, neboť předmětné práce mohly významně ovlivnit ZCHO Glen Lough. Vzhledem k tomu, že ochrana zimovišť labutí zpěvných je základním cílem této ZCHO, byla celistvost uvedené oblasti skutečně narušena ve smyslu čl. 6 odst. 3 druhé věty směrnice o ochraně stanovišť.
- 260 Z toho rovněž vyplývá, že při negativních závěrech posouzení vlivů na tuto lokalitu by povolení podle čl. 6 odst. 4 směrnice o ochraně stanovišť bylo přípustné pouze tehdy, pokud by neexistovala alternativní řešení, a pouze v případě, že by tento projekt musel být realizován z naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu

a za podmínky, že by členský stát přijal veškerá nezbytná kompenzační opatření k tomu, aby byla zajištěna ochrana celkové soudržnosti sítě Natura 2000.

261 Jak uvedla generální advokátka v bodě 183 svého stanoviska, i za předpokladu, že by drenáž byla ve veřejném zájmu, postačuje uvést, že takovýto zájem může odůvodnit poškození ZCHO ve smyslu čl. 6 odst. 4 o ochraně stanovišť, pouze neexistují-li alternativní řešení.

262 Irsko samotné uvádí, že National Parks and Wildlife poté, co v roce 1998 podél toku Silver River v ZCHO vybudoval hráz, která zadržuje vodu z jezera a zároveň umožňuje této řece plnit ve vztahu k pozemkům nacházejícím se proti proudu úlohu odvodňování prostřednictvím hydrografické sítě, uzavřel smlouvu na provedení opravy této hráze a na instalaci hydraulického zdymadla a přepadové roury na začátku roku 2005. To podle tohoto členského státu umožní přesnou regulaci hladiny jezera a bude zaveden vodohospodářský režim dovolující optimalizaci využívání jezera labutí zpěvnou. Irsko však neuvedlo argumenty, které by dokazovaly, že takováto alternativní řešení nemohla být použita před provedením udržovacích prací drenážních kanálů v roce 1997.

263 Z toho vyplývá, že Irsko v rozporu s ustanoveními čl. 6 odst. 3 a 4 směrnice o ochraně stanovišť realizovalo v roce 1997 projekt údržby drenážních kanálů, který mohl významným způsobem ovlivnit ZCHO Glen Lough, aniž by předtím provedlo odpovídající posouzení jeho vlivů na lokalitu a aniž by použilo odpovídající rozhodovací postup, což zapříčinilo poškození stanovišť v rozporu s čl. 6 odst. 2 uvedené směrnice.

264 Žalobní důvod je tedy opodstatněný i v tomto bodě.

265 Za těchto podmínek je třeba považovat pátý žalobní důvod za opodstatněný.

K šestému žalobnímu důvodu, který vychází z neprovedení článku 10 směrnice o ochraně ptáků

Argumentace účastníků řízení

266 Komise tvrdí, že použitím přítomného času v článku 10 směrnice o ochraně ptáků je členským státům uložena povinnost podpořit výzkum nezbytný pro účely ochrany a využívání populací všech ptačích druhů uvedených v článku 1 této směrnice a pro péči o ně. Do relevantních vnitrostátních právních předpisů se tato povinnost však nepromítla. Přístup vnitrostátního práva je přinejmenším nejednoznačný.

267 Podle Komise znění Wildlife Act z podpory výzkumu činí pro příslušného ministra nepovinnou činnost.

268 Irsko má naopak za to, že neporušilo povinnost podporovat výzkum. Tvrdí, že její právní úprava není mezerovitá, že čl. 11 odst. 3 Wildlife Act dostatečně provádí uvedený článek 10 do vnitrostátního práva a plně odráží, ba dokonce přesahuje, rozsah povinnosti stanovený tímto ustanovením práva Společenství.

Závěry Soudního dvora

- 269 Předně je třeba uvést, že doslovný výklad čl. 11 odst. 3 Wildlife Act dovoluje tvrdit, že toto ustanovení umožňuje příslušnému ministrovi provést výzkum, který považuje za vhodný pro výkon svých úkolů vyplývajících z tohoto zákona, či zadat jeho provedení. Uvedené ustanovení naopak nijak nedefinuje povinnost ministra takovéto činnosti podporovat.
- 270 Jak přitom správně tvrdí Komise, článek 10 směrnice o ochraně ptáků stanoví pro členské státy povinnost podpořit výzkum a jakékoli činnosti nezbytné pro účely ochrany a využívání populace všech druhů ptáků uvedených v článku 1 této směrnice a pro péči o ně.
- 271 Z toho plyne, že v případě Irska nelze mít za to, že do svého vnitrostátního právního řádu provedlo článek 10 směrnice o ochraně ptáků.
- 272 Tento závěr nelze zpochybnit argumentem Irska, podle kterého je úloha příslušného ministra na základě čl. 11 odst. 1 Wildlife Act ještě rozšířena. Toto ustanovení totiž pouze uvádí, že úkolem ministra je zaručit ochranu divoké přírody a prosazovat zachování biologické rozmanitosti.
- 273 Zbývá ještě vyvrátit argument Irska, podle kterého použití výrazu „may“ („může“), pokud jde o výklad vnitrostátního práva, nutně neznamená, že je plně na uvážení ministra, zda rozhodne o provedení výzkumu, či nikoli.

274 V tomto ohledu postačuje uvést, že vnitrostátní judikatura, na kterou se uvedený členský stát odvolává, nenasvědčuje tomu, že takovýto výklad vnitrostátního práva je systematický, a ani konkrétně neodkazuje na sporné vnitrostátní ustanovení.

275 Šestý žalobní důvod je tedy třeba považovat za opodstatněný.

276 Ve světle veškerých výše uvedených úvah, je třeba určit, že Irsko tím, že:

- neoznačilo od 6. dubna 1981 v rozporu s čl. 4 odst. 1 a 2 směrnice o ochraně ptáků všechna území nevhodnější, co do počtu a rozlohy, pro druhy uvedené v příloze I s výjimkou těch území, která jsou určena k zajištění ochrany husy běločelé, jakož i pro pravidelně se vyskytující stěhovavé druhy, které nejsou uvedeny v příloze I, s výjimkou těch území, která jsou určena k zajištění ochrany čejky chocholaté, vodouše rudonohého, bekasiny otavní a kolihy velké;
- nezajistilo od 6. dubna 1981 použití ustanovení čl. 4 odst. 4 první věty směrnice o ochraně ptáků na oblasti vyžadující označení za ZCHO na základě uvedené směrnice;
- úplně a řádně neprovedlo a neuplatnilo podmínky druhé věty čl. 4 odst. 4 směrnice o ochraně ptáků;

- nepřijalo, pokud jde o všechny ZCHO označené na základě čl. 4 odst. 1 směrnice o ochraně ptáků nebo uznané podle čl. 4 odst. 2 téže směrnice, veškerá opatření nezbytná k dosažení souladu s ustanoveními čl. 6 odst. 2 směrnice o ochraně stanovišť;

- nepřijalo veškerá opatření nezbytná k dosažení souladu s ustanoveními čl. 6 odst. 2 směrnice o ochraně stanovišť, pokud jde o rekreační využití veškerých lokalit, na něž by se měl vztahovat uvedený článek;

- nepřijalo veškerá opatření nezbytná k dosažení souladu s ustanoveními čl. 6 odst. 3 a 4 směrnice o ochraně stanovišť, pokud jde o plány;

- nepřijalo veškerá opatření nezbytná k dosažení souladu s ustanoveními čl. 6 odst. 3 směrnice o ochraně stanovišť, pokud jde o povolování akvakulturních projektů;

- nepřijalo veškerá opatření nezbytná k dosažení souladu s ustanoveními čl. 6 odst. 2 až 4 směrnice o ochraně stanovišť, pokud jde o udržovací práce na drenážních kanálech v ZCHO Glen Lough;

- nepřijalo veškerá opatření nezbytná k dosažení souladu s ustanoveními článku 10 směrnice o ochraně ptáků,

nesplnilo povinnosti, které pro ně vyplývají z čl. 4 odst. 1, 2 a 4 a článku 10 směrnice o ochraně ptáků, jakož i z čl. 6 odst. 2 až 4 směrnice o ochraně stanovišť.

K nákladům řízení

- 277 Podle čl. 69 odst. 2 jednacího řádu se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že Komise požadovala náhradu nákladů řízení a Írsko nemělo z převážné části ve věci úspěch, je třeba posledně uvedenému uložit náhradu nákladů řízení.
- 278 Podle odstavce 4 prvního pododstavce téhož článku jednacího řádu členské státy, které vstoupily do řízení jako vedlejší účastníci, nesou vlastní náklady. Je tedy třeba rozhodnout, že Řecká republika a Španělské království ponесou své vlastní náklady.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

1) Írsko tím, že:

- **neoznačilo od 6. dubna 1981 v rozporu s čl. 4 odst. 1 a 2 směrnice Rady 79/409/EHS ze dne 2. dubna 1979 o ochraně volně žijících ptáků, ve znění směrnice Komise 97/49/ES ze dne 29. července 1997, všechna**

území nejvhodnější, co do počtu a rozlohy, pro druhy uvedené v příloze I s výjimkou těch území, která jsou určena k zajištění ochrany husy běločelé, jakož i pro pravidelně se vyskytující stěhovavé druhy, které nejsou uvedeny v příloze I, s výjimkou těch území, která jsou určena k zajištění ochrany čejky chocholaté, vodouše rudonohého, bekasiny otavní a kolihy velké;

- nezajistilo od 6. dubna 1981 použití ustanovení čl. 4 odst. 4 první věty směrnice 79/409, ve znění směrnice 97/49, na oblasti vyžadující označení za zvláště chráněné oblasti podle uvedené směrnice;

- úplně a řádně neprovedlo a neuplatnilo podmínky druhé věty čl. 4 odst. 4 směrnice 79/409, ve znění směrnice 97/49;

- nepřijalo, pokud jde o všechny zvláště chráněné oblasti označené podle čl. 4 odst. 1 směrnice 79/409, ve znění směrnice 97/49, nebo uznané podle čl. 4 odst. 2 téže směrnice, veškerá opatření nezbytná k dosažení souladu s ustanoveními čl. 6 odst. 2 směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin;

- nepřijalo veškerá opatření nezbytná k dosažení souladu s ustanoveními čl. 6 odst. 2 směrnice 92/43, pokud jde o rekreační využití veškerých lokalit, na něž by se měl vztahovat uvedený článek;

- nepřijalo veškerá opatření nezbytná k dosažení souladu s ustanoveními čl. 6 odst. 3 a 4 směrnice 92/43, pokud jde o plány;

- nepřijalo veškerá opatření nezbytná k dosažení souladu s ustanoveními čl. 6 odst. 3 směrnice 92/43, pokud jde o povolení akvakulturních projektů;

- nepřijalo veškerá opatření nezbytná k dosažení souladu s ustanoveními čl. 6 odst. 2, 3 a 4 směrnice 92/43, pokud jde o udržovací práce na drenážních kanálech ve zvláště chráněné oblasti Glen Lough;

- nepřijalo veškerá opatření nezbytná k dosažení souladu s ustanoveními článku 10 směrnice 79/409, ve znění směrnice 97/49,

nesplnilo povinnosti, které pro ně vyplývají z čl. 4 odst. 1, 2 a 4 a článku 10 směrnice 79/409, ve znění směrnice 97/49, jakož i z čl. 6 odst. 2 až 4 směrnice 92/43.

- 2) **Ve zbývající části se žaloba zamítá.**
- 3) **Irsku se ukládá náhrada nákladů řízení.**
- 4) **Řecká republika a Španělské království ponесou vlastní náklady řízení.**

Podpisy.